

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

Кафедра іноземної філології та перекладу

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«АНГЛІЙСЬКІ АНАЛІТИЧНІ ДІЄСЛІВНІ ЛЕКСЕМИ В УКРАЇНСЬКОМУ
ПЕРЕКЛАДІ (на матеріалі двомовних публіцистичних видань)»**

Здобувача вищої освіти
2 курсу, групи Ф-21в(м),
спеціальності 035 «Філологія»
освітньої програми
«Германські мови та літератури
(переклад включно),
перша – англійська»
вечірньої форми навчання

Анастасії ВОВК

Науковий керівник
д-р. філол. наук, професор

Наталя ІВАНИЦЬКА

Гарант освітньої програми
д-р. філол. наук, професор

Наталя ІВАНИЦЬКА

Вінниця 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1	8
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АНАЛІТИЧНИХ ДІЄСЛІВ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВОГЕРМАНІСТИЦІ	8
1.1. Синтетичні та аналітичні дієслівні лексеми в системі англійської мови	8
1.2. Типологія аналітичних дієслів.....	14
1.3. Аналітичні дієслова в публіцистичному дискурсі	20
1.4. Способи перекладу англійських аналітичних дієслів на українську мову	25
1.5. Методи дослідження.....	29
Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2 АНГЛІЙСЬКІ АНАЛІТИЧНІ ДІЄСЛІВНІ ЛЕКСЕМИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.....	33
2.1. Особливості відтворення дієслівно-іменникових аналітичних лексем.	33
2.2. Особливості відтворення дієслівно-дієслівних аналітичних лексем	47
2.3 Особливості відтворення дієслівно-ад'єктивних аналітичних лексем...	53
2.4 Особливості відтворення дієслівно-прислівникових (дієслівно- прийменникових) аналітичних дієслів	59
Висновки до розділу 2	66
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	78

ВСТУП

Актуальність дослідження. Аналітизм як типологічна особливість сучасної англійської мови привернули увагу науковців-лінгвістів, починаючи від середини минулого століття. Одним із результатів дискусій того часу була думка, що «словосполучення» може функціонально уподібнюватися слову, а аналітичні конструкції, стаючи елементами дієслівних морфологічних парадигм як дієслівні «словоформи», виводяться зі сфери синтаксису. При цьому були виявлені деякі види аналітичних дієслівних конструкцій, проблемних з точки зору підходів того часу до визначення їх статусу (такі, як *get up, have a talk, go crazy, get talking*), які отримували різне тлумачення.

Основну увагу дослідників спочатку привертала так звані «дієслова з постпозитивними частками», відомі в англомовній лінгвістичній літературі як фразові дієслова. До класу постпозитивів включали недиференційовані прислівники, прийменники («постпозитивні частинки»), відокремлені префікси, а у функціонуванні аналітичних конструкцій зазначеного типу вбачали аналогію з дієслівно-іменними утвореннями «дієслово + іменник», іноді з дієслівно-прикметниковими. У різний час їх відносили або до вільних чи фразеологічних словосполучень, або до категорії складного чи аналітичного слова. І все ж, завдяки таксономічним суперечкам вдалося, наскільки дозволяли знання того часу, розвести такі поняття, як «слово», «словосполучення», «фразеологічна одиниця», «аналітичне слово», з опорою на чисто мовні формально-семантичні критерії, не виходячи за межі мовної семантики та структури.

Важливо відзначити, що різні моделі аналітичної дієслівної номінації, включно із дієслівно-прикметниковими моделями, дістали системний розгляд як однопорядкові явища в історико-типологічному та когнітивному аспектах. Такий теоретичний підхід дозволив усвідомити, що стійкі історичні тенденції в англійській мові (константи) ведуть до появи таких номінативних типів у мові, які формуються в лексико-синтаксичних, міжрівневих процесах в умовах

зростання морфосилабізації. Однак, незважаючи на наявність праць, присвячених аналізу окремих аспектів вивчення аналітичних дієслівних лексем англійської мови, особливості відтворення засобів вираження цієї категорії українською мовою раніше не були предметом комплексного дослідження.

Мета роботи: вивчення особливостей перекладу аналітичних дієслів сучасного англомовного публіцистичного дискурсу українською мовою.

Поставлена мета передбачає необхідність реалізації таких **завдань дослідження:**

1. Розглянути синтетичні та аналітичні дієслівні лексеми в системі англійської мови.
2. Здійснити типологію аналітичних дієслів англійської мови.
3. Виділити особливості вживання аналітичних дієслів у публіцистичному дискурсі.
4. Проаналізувати способи україномовного перекладу англійських аналітичних дієслів.
5. Обґрунтувати методи дослідження особливостей відтворення англомовних аналітичних дієслів в українському перекладі.
6. З'ясувати особливості відтворення дієслівно-іменникових аналітичних лексем.
7. Виокремити особливості відтворення дієслівно-дієслівних аналітичних лексем.
8. З'ясувати особливості відтворення дієслівно-ад'єктивних аналітичних лексем.
9. Визначити особливості відтворення дієслівно-прислівникових (дієслівно-прийменникових) аналітичних лексем.

Об'єктом дослідження є аналітичні дієслова сучасної англійської мови.

Предметом дослідження є особливості перекладу аналітичних дієслів сучасного англомовного публіцистичного дискурсу українською мовою.

Матеріалом дослідження є англomовні аналітичні дієслівні лексеми, взяті з матеріалів британського періодичного видання «The Guardian» за 2023 рік. Вибірка дослідження склала 100 одиниць.

Методи дослідження. Поставлені цілі і завдання, а також специфіка матеріалу зумовили використання комплексу методів і прийомів: метод синтезу та аналізу, метод суцільної вибірки, компонентного аналізу, семантичний та етимологічний аналіз, зіставний та типологічний методи, описовий метод, порівняльний метод, статистичний метод, метод дослідження продуктів та процесу перекладу.

Наукова новизна дослідження визначається застосуванням комплексного систематизованого підходу до вивчення англomовних аналітичних дієслів; а також з'ясуванням шляхів перекладу аналітичних дієслів англійської мови, вжитих у публіцистичному дискурсі, українською мовою.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що результати дослідження сприятимуть систематизації знань з перекладу аналітичних дієслів англійської мови, вжитих у публіцистичному дискурсі.

Отримані у результаті дослідження результати визначається можливістю їх використання у курсах граматики та лексикології англійської мови, загального мовознавства, теоретичної граматики, стилістики, у спецкурсах з перекладу.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано на виступах під час наукових семінарів та конференцій. За результатами дослідження опубліковано 2 наукові статті:

1) Вовк А. Англійські аналітичні дієслівні лексеми в українському перекладі. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ*. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2024. Вип. 196. С. 28-35 (стаття).

2) Вовк А. Особливості перекладу англійських аналітичних дієслів українською мовою. *Актуальні проблеми сучасної транслятології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації: збірник матеріалів ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю*. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2024. Ч 2. С. 113-118 (стаття).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АНАЛІТИЧНИХ ДІЄСЛІВ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВОГЕРМАНІСТИЦІ

1.1. Синтетичні та аналітичні дієслівні лексеми в системі англійської мови

У сучасній англійській мові номінація може здійснюватися за допомогою словесних одиниць (кореневих, похідних, складних), а також фразеологічних зворотів. Структурно-семантичною стійкістю, регулярністю та відтворюваністю відрізняються також утворення типу *to take off*. Однак питання стосовно їхнього лінгвістичного статусу наразі залишається відкритим.

Лексема як лінгвістичний феномен розглядається нами як двостороння одиниця лексико-семантичної системи, структурними компонентами якої є індивідуальне слово (синтетична лексема) чи кілька слів, інтегрованих у межах об'єднаного номінативного знаку (аналітична лексема). За своїми основними функціонально-стилістичними, семантичними характеристиками, словотвірними потенціями, системними зв'язками аналітичні лексеми реалізуються подібно до синтетичних і є важливою типологічною характеристикою сучасної англійської мови [3].

Визнання факту існування двох структурних типів лексем – синтетичних та аналітичних – не суперечить типологічній структурі сучасної англійської мови. Підставою для цього є факт типологічної різноманітності англійської лексики – наявність у ній двох лексичних шарів, умовно званих «короткослівною» і «довгослівною» лексикою, й виділених у мові, виходячи з фонетичних, словотвірних, семантичних і граматичних критеріїв.

Участь у формуванні аналітичних лексем – типологічна характеристика «короткослівної» лексики. Необхідною умовою та результатом аналітизації

лексики є розвиток еврисемії, яка визначається як «високий ступінь абстрагування семантики, що супроводжується суттєвим розширенням комбінаторного охоплення» [6].

Структурно-семантична специфіка зазначених утворень як аналітичних лексем пояснює причину їхнього величезного кількісного зростання: становлення цих утворень збіглося з початком типологічної перебудови англійської мови та розпаду підсистеми префіксальних дієслів, будучи інспірованим необхідністю компенсації та використання нових номінативних засобів. Кількісний стрибок у підсистемі аналізованих утворень розпочався протягом новоанглійського періоду розвитку англійської мови, тобто за доби, коли типологічні зміни стабілізувалися [15].

Першими компонентами аналітичних лексем типу *to take off* є, як правило, «короткослівні» дієслова, оскільки «довгослівна» запозичена лексика не могла брати участь у процесі аналітизації від самого початку, а багато слів даного шару досі не включилися в цей процес. У сучасній англійській мові спостерігається дія двох протилежних тенденцій: з одного боку, «довгослівна» лексика може трансформуватися відповідно до критерію «короткослівності» за рахунок усічення основи (пор.: *to vegetate: to veg out to live a passive, monotonous existence*), в результаті можлива поява аналітичних лексем, першим компонентом яких є навіть один звук (*to x off (on, out) – to transmitter off (on, out)*).

З іншого боку, узагальнювальна сила регулярних моделей утворення аналітичних лексем постає настільки великою, що «довгослівна» лексика починає використовуватися у складі аналітичних лексем (*to telegraph in; to telephone in; to separate out*). У межах цієї концепції знаходять пояснення обмеження стосовно кількості інших компонентів, із якими може поєднуватися той чи інший дієслівний перший компонент [19].

Найбільшу парадигму других компонентів мають еврисемантичні дієслова на кшталт *to go, to get*, що пояснюється притаманним для них широким значенням і високою комбінаторною валентністю. Вживання

обмеженого корпусу других компонентів у складі аналітичних лексем є результатом і умовою розширення їхньої семантики та розвитку поліфункційності. Цим можна пояснити появу у других компонентів специфічних функцій, у тому числі й категорійно-розрізнявальної, наприклад: *to blaze: to blaze away – to blaze continuously; to talk: to talk through – to discuss smth thoroughly until some sort of agreement is made.*

Тлумачення утворень типу *to take off* як аналітичних лексем дозволяє пояснити властиве для них поєднання семантичних та функційних ознак різнорівневих одиниць. За формально-структурною одноманітністю дієслівних аналітичних лексем приховується різна природа, стоять різні джерела, різні дериваційні процеси [36].

Можна виділити чотири онтологічні типи аналітичних лексем [46]:

1) аналітичні лексеми, утворені від дієслівних словосполучень. Вихідними для аналітичних лексем цієї підгрупи послужили поєднання дієслів з прислівниками та прийменникові словосполучення, що піддавалися еліпсу з одночасним переходом прийменника в прислівник (*to go out, to take off* тощо);

2) аналітичні лексеми, які є результатом конверсії першого компонента та одночасного включення його до складу моделі. Цей тип утворень досі не був об'єктом спеціального розгляду. Аналітичні лексеми другого онтологічного типу свідчать не тільки про розширення дериваційної бази аналітичних лексем, а й про їхню «самопороджуваність» – у цьому випадку твірною слугує модель. Аналітичні лексеми цього типу можна розділити на дві підгрупи:

а) аналітичні лексеми, перший компонент яких не має вільного дієслівного функціонування (*to bliss out, to diwy up, to seven out* тощо). Так, наприклад, аналітична лексема *to pony up – to pay* утворена від сленгового значення іменника *pony – 25 pounds sterling*, яке саме по собі є цікавим, оскільки в основі його лежить порівняння *like a pony to a horse*, тобто банкнота номіналом 25 фунтів у порівнянні з більшими купюрами дуже мала;

б) до другої підгрупи належать аналітичні лексеми, перший компонент яких не корелює семантично зі значенням відповідного дієслова, а має очевидний семантичний зв'язок зі значенням формально тотожного іменника або прикметника (*to beef up, to lottle out, to gross out, to dummy up*). Наприклад: *to bottle out – to lose one's nerve, to chicken out*. Пор.: *to bottle – to collect money, to reprimand, bottle (n) – (сленг) courage, guts (esp. in to lose one's bottle – to become frightened)*;

3) третім онтологічним типом аналітичних лексем є аналітичні лексеми – результат конверсії складного слова та процесу, який є зворотним стосовно словоскладання. Пор.: *run-up – a making of tea, the preparation of a meal; to run up – to make tea in a billy can, etc. to prepare a tough-and-ready meal*;

4) до четвертої групи входять невмотивовані на сучасному етапі аналітичні лексеми:

а) аналітичні лексеми, перший компонент яких втратив, або поступово втрачає вільне функціонування поза моделлю (*to egg on – to incite, to eke out – to make (a supply of suth) last; to live in (a poor income)*);

б) аналітичні лексеми, утворені за допомогою асоціативних переносів, що важко відновлюються: (*to cotton on – to understand*);

в) низка аналітичних лексем-термінів (*to boot up – to load the operating system or programs automatically into a computer*).

Основним онтологічним типом аналітичних лексем є аналітичні лексеми, утворені від дієслівних словосполучень. Аналітичні лексеми другого онтологічного типу є новими утвореннями та становлять близько 2% від загальної кількості аналітичних лексем. Аналітичні лексеми третього онтологічного типу представлені поодинокими утвореннями. Немотивовані аналітичні лексеми становлять 3-5% від загальної кількості аналітичних лексем [49].

Відповідно до системно-функціонального підходу критерії виділення аналітичних лексем повинні представляти їх суттєві ознаки, що обумовило

вибір наступних критеріїв: структурно-дистрибутивного, семантичного, дериваційного, системного та функціонального.

Структурно-дистрибутивний критерій служить для відмежування аналітичних лексем від вільних словосполучень і поєднань дієслів із постпозитивними прийменниками, і навіть виявлення регулярних особливостей дистрибуції компонентів аналітичних лексем. Суть дериваційного критерію полягає у припущенні того, що аналітичні лексеми як одиниці лексико-семантичної системи за своїм дериваційним потенціалом подібні до синтетичних лексем [37].

У ході дослідження було відзначено моделі утворення похідних різної продуктивності, включаючи прямі похідні основного типу *changeover*, *dressing-down*, *passer-by*, *clapped-out*, *standoffish* та «перевернені» похідні – результат «структурного перевертання» (*outburst*, *outpouring*, *onlocker*, *outgrowth*).

Високі дериваційні потенції – дистинктивна риса аналітичних лексем у сучасній англійській мові. Утворення похідних – активна зона взаємодії аналітичної та синтетичної деривації. На основі формальної структури і семантики похідні від аналітичних лексем можна розділити на такі групи:

1) власне похідні утворення (пор: *to back up* – *to support* -> *backup* (n) – *support*);

2) аналогічні утворення. Нова одиниця, формально подібна до похідної, з'являється за відсутності відповідної вихідної аналітичної лексеми за аналогією з уже наявними похідними (пор. *brownout* (n) – *power failure due to low voltage level rather than no voltage level*; *blackout* (n) – *complete power failure*);

3) невмотивовані похідні (*cheesed-off* – *bored fed-up*) [55].

Суть системного критерію полягає у допущенні наявності парадигматичних зв'язків аналітичних лексем з іншими аналітичними лексемами та з синтетичними лексемами. На підставі аналізу системних відносин аналітичних лексем було зроблено висновок стосовно того, що

найбільш типовими для аналітичних лексем є відносини синонімії і конверсивності.

Крім того, аналітичні лексеми утворюють морфологічно корелятивні пари з префіксальними і напівпрефіксальним дієсловами, з якими вони можуть відрізнитися за семантичним обсягом, вживатися як варіанти, а також вступати у відносини семантичної конвергенції, коли в семантичній парадигмі похідного синтетичного дієслова наявні структурно-семантичні складові, утворені різними способами – за допомогою префіксації і за допомогою «структурного перевертання» (пор. *to wear out – (to cause) to become useless, exhausted; to outwear – to wear longer than, to wear out*) [51].

Суть семантичного критерію полягає у припущенні стосовно того, що аналітичні лексеми за своїми суттєвими семантичними характеристиками співвідносні з синтетичними лексемами.

Таким чином, ключовою особливістю аналітичних дієслівних лексем в англійській мові є їхнє значне конотативне навантаження. Цим частково пояснюється їхнє активне використання в мові [47].

Аналітичні дієслівні лексеми є засобами мовної комплементарності, задовольняючи потребу мовця в образних, розмовних синонімах. Крім того, аналітичні лексеми належать до засобів мовної компенсації, компенсуючи брак синтетичних номінативних одиниць для вираження просторової спрямованості дій, ознак способу дії (результативність, тривалість, початковість, багаторазовість, інтенсивність тощо), а також позначення підкласів дій, процесів, станів. Важливо також зауважити, що, на відміну від синтетичних лексем, завдяки структурній розчленованості, аналітичні лексеми мають більшу гнучкість при актуалізації сенсу висловлювання, реалізації прагматичного задуму мовця.

1.2. Типологія аналітичних дієслів

У сучасній англійській мові поряд із цільнооформленими одиницями типу *escape*, *smile* широко поширені аналітичні лексичні утворення (номінативні біноми) типу *get away* та *give a smile*. Номінативні біноми – це типологічно значуще явище в англійській мові, та їхнє існування пояснюється послідовним наростанням процесів коренеізоляції та аналітизації у системі мови загалом. Слід відзначити той факт, що переважна більшість аналітичних лексичних утворень – це дієслівні одиниці, що функціонують у мові для найменування дієслівних дій та передачі різних хронотопних смислів, недоступних для вираження іншими – цільнооформленими – мовними засобами.

Аналітизм у сучасній англійській мові розглядається як техніка з'єднання носіїв значень у мові, яка має дві сторони: зовнішню та внутрішню. «Зовнішня сторона аналітизму передбачає членованість (видільність значущих сегментів) як цільнооформлених, так і окремооформлених одиниць, відносну самостійність носіїв значень. <...> Внутрішня сторона аналітизму, що забезпечує зовнішню, полягає в наступному: принципова виводимість (інферентність) семантичного змісту аналітичних одиниць зі значення дрібніших носіїв значень, мотивованість, високий ступінь іконічності форми та змісту аналітичних одиниць і як наслідок – тенденція до моделювання. Остання складає основи композиційності смислів, співвідносної з когнітивними процесами смислопородження, які забезпечують смислову цілісність аналітичної одиниці» [32].

Саме явище – аналітичне лексемотворення – пояснюється типологічно тим, що однією із стійких тенденцій розвитку англійської мови є кумуляція ознак коренеізоляції; а коренеізолююча мова має багатий арсенал ефективних узуалізованих прийомів побудови висловлювань з потрібною внутрішньою формою [23]. Таким чином, будучи самі по собі номінативними одиницями мовної системи, елементи дієслівно-прикметникових конструкцій (дієслова і

прикметники) використовуються як матеріал для вторинного, за рахунок синтаксису, продукту на основі аналітичної деривації як техніки номінації в міжрівневому лексико-синтаксичному полі мови.

З історичної точки зору зазначена тенденція до аналітизму в англійській мові є засобом оптимізації способів «упорядкування інформації» на тих ділянках мовної системи, де історично виникла така потреба [54]. Це виявляється, зокрема, у міжрівневих лексико-синтаксичних процесах, що забезпечили створення аналітичних моделей вираження хронотопних смислів у дієслівних біномах як з дієслівним чи прислівниковим компонентом, так і з іменним чи прикметниковим.

Наразі актуальною є така класифікація англійських аналітичних дієслівних моделей у термінах частин мови [54]:

- 1) дієслівно-дієслівні (*start singing, get shouted*);
- 2) дієслівно-прикметникові (*turn pale, get rich*);
- 3) дієслівно-іменникові (*have a look, give a smile*);
- 4) дієслівно-прислівникові (*come down, go on*).

Ці аналітичні моделі неодноразово привертали увагу дослідників граматики англійської мови. Саме їхнє існування викликало в лінгвістичних колах полеміку навколо критеріїв структури слова, меж слова та словосполучення, й досі породжує труднощі таксономічного характеру з визначенням їхнього статусу у мові.

У цій роботі ми спираємося на думку більшості сучасних дослідників, які пропонують вважати утворення типу *start singing, have a look, come down* аналітичними лексемами, а дериваційні моделі, за якими вони утворюються, - моделями аналітичного лексемоутворення. Надалі ці ідеї набули розвитку з урахуванням специфіки слів у мовах різних типів. У результаті пропонується розглядати лексему як «базову одиницю лексико-семантичного рівня, що функціонує як носій загальнограматично оформленого лексичного значення» [49].

Отже, структурні типи лексем залежить від типологічних характеристик мови. У флективних синтетичних мовах переважають цільноформлені однослівні лексеми, в мовах коренеізолюючих та аналітичних – окремоформлені лексеми, що складаються з двох і навіть більше слів.

На відміну від цільноформленого слова, яке характеризується «простою нерозчленованою номінативністю», будь-яка аналітична лексема характеризується «складною розчленованою номінативністю, оскільки репрезентує поєднання кількох значень і є складною номінативною одиницею» [22]. Що стосується аналітичних лексем типу *start singing, have a look, grow old, come down*, то «швидше сама синтаксична конструкція, що копіює дієслівну синтагму, несе на собі основне граматичне навантаження, тоді як лексично обидва компоненти зберігають свою значущість» [30].

Функціональне навантаження дієслівних аналітичних лексем полягає в тому, аби служити засобом для найменування дієслівних процесів, структурованих із урахуванням різних хронотопних показників. Ми розглядаємо хронотоп як «функціональне поле у системі дієслова для структурування процесів в просторово-часовому континуумі за характером їхнього перебігу» [29].

Буквально цей термін означає «часопростір». Багато лінгвістів відзначають тісний взаємозв'язок категорій часу та простору, навіть похідність часових відносин, що виражаються видочасовими формами англійського дієслова, від просторових відносин. Тісний взаємозв'язок категорій часу та простору пояснюється особливостями когнітивної діяльності людини, в основі якої лежить чуттєве сприйняття дійсності, що передбачає насамперед сприйняття об'єктів та їх місцезнаходження.

Орієнтиром, відносно якого здійснюється просторово-часова концептуалізація сприйманих явищ, постає індивід, що пізнає світ (суб'єкт сприйняття). Мовні засоби, що взаємодіють (морфологічні, словотвірні, лексичні), об'єднані спільністю функції, що полягає у структуруванні дій з

урахуванням характеру їх перебігу та розподілу у просторово-часовому континуумі, конституюють функціональне поле хронотопу.

Так, дієслівно-дієслівна аналітична модель $V + V$ є засобом вербалізації концепту «динаміка діяльнісного стану» [45]. Перший компонент цієї моделі – одне з дієслів широкої семантики (*come, keep, go, get, grow*), а також дієслово *start*. Другий компонент представлений однією з неособових форм дієслова, у зв'язку з чим дієслівно-дієслівна аналітична модель поділяється на такі структурно-семантичні типи: $V + V_{ed}$; $V + V_{ing}$; $V + to V$. Залежно від того, яке широкозначне дієслово вживається як перший компонент, зазначена модель може виражати входження суб'єкта в діяльнісний стан (див. приклади 1-3) або підтримання (збереження) суб'єктом певного діяльнісного стану (див. приклади 4-5):

- 1) *In time you may come to like it here.*
- 2) *I got told off by my Dad when I got home?.*
- 3) *I've just started leaning German.*
- 4) *It's a secret, don't go telling everyone about it.*
- 5) *I keep losing my glasses.*

Дієслівно-прикметникова модель $V + Adj$ є засобом вербалізації концепту «динаміка якісних станів» у сучасній англійській мові. Так, дієслова широкої семантики *make, come, grow, go, turn, get* відіграють провідну роль у лексемоутворенні дієслівно-прикметникового типу, вони «виконують особливу функцію, задаючи спосіб досягнення якісного стану» [50]. Порівняймо:

- 6) *He'll go mad if you wear his jacket.*
- 7) *He got angry when I told him what you'd done with his CD's.*
- 8) *My brother's hair is going grey, and my father is going bald.*
- 9) *Stop watching me when I'm trying to work – you are making me nervous.*

У ході своєї еволюції дієслівно-іменна аналітична модель $V+N$ разом з іншими аналітичними моделями пройшла довгий шлях розвитку від периферійної до ядерної моделі у підсистемі засобів дієслівної номінації.

Наразі ця модель є єдиним засобом найменування дій, що включають діяльнісний партиципant, і виражає деякі аспекти відтінки значення, такі, як кратність дії, результативність, процесуальність, а також передає станові відтінки значення.

Ставши ядерною моделлю у словотвірній парадигмі, дієслівно-іменна модель набула основних характеристик, властивих словотвірним типам: структурно-семантичне моделювання, мотивованість, стандартність і продуктивність [17]. Продуктивність дієслівно-іменної моделі означає, що за цією моделлю постійно утворюються нові номінативні одиниці типу *make a move, get a call, give a hope* тощо. Дослідники наведених аналітичних одиниць зазначають, що в сучасній англійській мові дієслівно-іменні лексеми залишаються переважною характеристикою розмовного мовлення. Використання аналітичних лексем замість однослівних еквівалентів надає висловлюванню менш формального характеру.

Дієслівно-прислівникові аналітичні лексеми в сучасній англійській мові є єдиним засобом вираження просторово-напрямових характеристик дії. Ці просторові значення для зазначених лексем є первинними, але з часом на їхній основі розвиваються переносні значення, тому багато дієслівно-прислівникових аналітичних лексем мають складну семантичну структуру. Наприклад, для лексеми *break down* значення «розбивати, ламати» є первинним просторовим значенням, на базі якого у цієї лексеми розвинулося вісім переносних значень.

Лексема *break down* використовується також у таких значеннях, як «ламатися» (про механізм), «втратити самовладання», «погіршуватися» (про здоров'я), причому не втрачаючи можливості використовуватися у вихідному просторовому значенні. За рахунок цього зберігається мотивованість та семантичний зв'язок різних переносних значень у семантичній структурі багатозначних дієслівно-прислівникових лексем.

У сучасній англійській мові на прикладі таких комплексних утворень, як *keep a look-out, make a comeback* або *keep getting rich, get told off*, можна

спостерігати явище вторинного аналітизму, а самі ці конструкції припустимо позначити терміном вторинні аналітичні конструкції [43].

Вторинність цих аналітичних конструкцій визначається особливостями їхньої структури, тому що в їх складі як другий компонент використовуються аналітичні лексеми інших структурних типів, зокрема дієслівно-прислівникові та дієслівно-прикметникові.

У когнітивному плані утворення вторинних аналітичних конструкцій типу *take a comeback* ґрунтується на дії механізму реїфікації. Цим терміном у лінгвістиці позначається когнітивна операція, в ході якої «процесуальний референт концептуалізується як об'єкт чи субстанція, речовина, маса: він представляється як такий, що бере участь у діяльності як її партиципant» [10]. Розкриття суті механізму реїфікації дозволяє визначити конверсію як когнітивний процес, сутність якого полягає не лише в перекатегоризації знака, але й у зміні його синтаксичної функції.

Значення дієслівно-прислівникових лексем типу *come back* і значення вторинних аналітичних конструкцій типу *take a comeback* є абсолютно тотожними. Просторово спрямована дія, виражена лексемою *come back*, у складі відповідної аналітичної конструкції *take a comeback* постає як предметна частина іншого процесу, позначеного дієслівним компонентом *take*. За наявності в англійській мові і дієслівно-прислівникової лексеми, і утвореної на її основі вторинної аналітичної конструкції зі схожим значенням остання завжди виконує в дискурсі певну додаткову функцію, чому сприяє її складніша розчленована структура.

Вживання аналітичних конструкцій типу *take a comeback* в тексті поряд з простими дієслівно-прислівниковими лексемами типу *come back* може бути мотивоване різними чинниками: актуалізацією окремих аспектуальних характеристик дії (одноразовість, завершеність, процесуальність), розвантаженням багатозначності дієслівно-прислівникової лексеми суб'єкта дії.

Спостереження над мовним матеріалом показує, що й сама вторинна аналітична конструкція може використовуватися як компонент у дієслівно-дієслівній аналітичній моделі. Наприклад:

10) *She's been seriously ill last year or two. She only started making a comeback.*

11) *I'm trying to get a visa but the embassy staff keep giving me the run-around.*

Як складна номінативна одиниця, аналітична конструкція *start making a comeback* поєднує в собі кілька значень, що несуть онтологічно важливу інформацію про діяльність людини щодо перетворення свого «внутрішнього» та зовнішнього простору. Так, модель *Start + V_{ing}* виражає значення «входження суб'єкта в стан діяльності». Вторинна аналітична конструкція структури *Make + N(V + Adv)* представляє просторово-спрямовану дію «рух назад, повернення на колишні позиції», позначену іменним компонентом як одноразова дія, акцентуючи при цьому на її завершеності й результативності.

Отже, активне вживання аналітичних дієслівних лексем свідчить про затвердження парадигматичного статусу та продуктивності аналітичного лексемотворення, що зростає. Висока лексична наповнюваність з семантичним варіантом, що постійно відтворюється, виводить їх за межі фразеології, сприяє їх стандартизації і підвищенню продуктивності. Провідними типами аналітичних дієслівних лексем у сучасній англійській мові є: дієслівно-дієслівні, дієслівно-іменникові, дієслівно-прикметникові, дієслівно-прислівникові.

1.3. Аналітичні дієслова в публіцистичному дискурсі

Вміння адаптуватися в інтенсивному інформаційному просторі, грамотно використовувати соціально-економічні контексти, комунікативні сфери можливе лише внаслідок глибокого вивчення соціокультурної динаміки певного мовного колективу. Публіцистичний текст несе у собі великий

смісловий потенціал, являючи собою складну ієрархічну систему, що включає фонові знання та реалії [10].

Однак інтерпретація та розуміння публіцистичного тексту найчастіше викликає труднощі. Ці труднощі пов'язані з актуалізаторами складності матеріалів сучасної англомовної публіцистики, насиченістю текстів аналітичними дієслівними лексемами. Отже, актуальним є вивчення аналітичних дієслівних лексем, що відображають специфічні реалії.

Дослідники відзначають, що аналітичні дієслівні лексеми часто вживаються у пресі в зв'язку з ідіоматичністю значень та неоднорідністю функціонування; аналітичні дієслівні лексеми мають різноманітність сполучуваності та додаткові значення, яких набувають у різних контекстах. Вони можуть означати характер дії, зміну стану, спонукування до дії тощо. Питання англійських аналітичних дієслівних лексем – одне з найважливіших питань теоретичного вивчення та практичного освоєння англійської [13].

Специфіка використання аналітичних дієслівних лексем полягає в їхній поліфункціональності. Завдяки адвербіальним і препозиційним часткам проявляється здатність аналітичних дієслівних лексем до різноманітних варіювань при вживанні. При цьому фразеологічна область аналітичних дієслівних лексем не залишається недоторканою: соціооперативний комунікативний контекст мимоволі чи навмисно дозволяє творчій мовній особистості швидко кодувати неоднозначність при словесному обміні репліками із співрозмовником. Ось чому роль аналітичних дієслівних лексем є надзвичайно важливою для формування єдності мови публіцистичного дискурсу.

Аналітичні дієслівні лексеми є відносно вільним і водночас невільним поєднанням слів. «Свободу» багатьом аналітичним дієслівним лексемам в англійській мові забезпечує а) велика кількість дієслів; б) широка можливість вибору фінальних компонентів: препозиційних та/або адвербіальних частинок.

Так, наприклад, англійське дієслово *pay* (платити) може поєднуватися з такими препозиційними та адвербіальними частинками, як *back* (назад), *down* (вниз, внизу), *for* (для, за, від, проти), *in* (в), *off* (прислівник – вказує на дистанцію, відстань), *out* (з) [11]. Проте саме препозиційна чи адвербіальна частка накладає деякі лексичні обмеження на аналітичну дієслівну лексему, перетворюючи її лише на частково вільне поєднання: *pay up* («виплачувати (борг) сповна, розплачуватись; розраховуватися із заборгованістю» [11]).

Значення аналітичних дієслівних лексем відрізняється від значення того ж самого дієслова без фінального компонента [5]. Ці відмінності можна згрупувати у кілька типів:

а) уточнення основної семантики дієслова, гіпонімічні відносини (наприклад, *to go under* (збанкрутувати)). Категоріальна семантика одиниці *to go* передбачає «приходити, прибувати, пересуватися у напрямку чогось». Дієслово *to go* передає рух будь-яким способом (пішки, на машині тощо), причому, на відміну від дієслова *to come*, він передає рух безвідносно точки напрямку. Фінальний компонент *under* перетворює цю категоріальну семантику на дериваційне значення «йти вниз, спускатися», і дієслово *to go under* використовується в значенні «збанкрутувати» тощо:

If Carillion goes under, what happens to the largest infrastructure project in Europe?

б) переносне значення аналітичної дієслівної лексеми із фінальним компонентом. Порівняно з аналітичною дієслівною лексемою без фінального компоненту перенесення значення може здійснюватися за різними принципами. Прикладом може бути переносне значення *to back out*. Дієслово *to back* означає певний рух назад, відступ. Слово *out* вказує напрямок цього руху, і при цьому модифікація семантики набагато менша, ніж у попередньому випадку. Ймовірно, можна говорити про сильне і слабе деривативне значення, яке, залежно від значення основної лексеми, або сильно її змінює, або практично не змінює:

Abandoning the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) would allow the US to back out of the international climate effort within a year, far sooner than the four-year period that would be required to ditch the Paris accord, which came into force in November

в) перенесення, пов'язане з категоріальним значенням фінального компоненту. У ряді випадків значення фрази впливає із значення фінального компоненту. «Дієслівно-прислівникові аналітичні лексеми практично не вживається без фінального компоненту. Наприклад, *to deal with*. Дієслово, що починає це утворення, в синтаксичному плані панує над своїм наступним ад'юнктом, але в складі аналітичної лексеми такі дієслова, інвентар яких невеликий, являють собою стандартизаційний службовий компонент, тоді як другі компоненти лексично набагато більш різноманітні і в семантичному плані є основними, стрижневими для лексеми» [5].

Five problems for Tesco's new boss to deal with .

Аналітичні дієслівні лексеми в публіцистичних текстах мають смислове навантаження за такими схемами [6]:

1. Verb + Preposition: sell at (продавати за (якою-небудь ціною)):

He sold 3m shares at a price of 2,750p. each.

2. Verb + Adverb particle + Preposition: come up with (вигадати, обміркувати (план, ідею)):

How did you come up with your small business idea?

3. Verb + Adverb particle: sell out (ліквідувати (фірму); продати (в чужі руки); влаштувати розпродаж усієї крамниці, складу тощо; розпродавати весь товар).

Did these ethical companies sell out?

Структурно та за граматичною характеристикою аналітичні дієслівні лексеми відносяться до словосполучення, а за семантичною цілісністю – до слова [12]. Семантичні та синтаксичні особливості цих утворень викликають інтерес дослідників, які єдині у виділенні основних ознак аналітичних дієслівних лексем, а саме:

1) Аналітична дієслівна лексема може бути замінена «простим» дієсловом, яке характеризує його як семантичну єдність. Наприклад:

Never put off (postpone) till tomorrow what you can do now, especially if you're holding back in the hope of doing it properly.

Необхідно враховувати, що зазначена характеристика не належить до всіх аналітичних дієслівних лексем, оскільки словосполучення є синонімічним до багатьох аналітичних дієслівних лексем. Наприклад:

Precyclers try to cut out (stop using, refuse) as much packaging as possible and, to this end, they think ahead, shop locally, buy things loose and bring their own containers;

Subcontractors lay off (stop employing) staff as Carillion crisis spreads;

2) аналітичні дієслівні лексеми характеризуються ідіоматичністю, оскільки вони складаються з двох або більше поєднаних слів, які утворюють фразову єдність, відмінну за значенням від її складових. Наприклад:

Separate funding means investors will not give up (refuse) returns to finance these services;

3) компоненти, що вживаються із аналітичними дієслівними лексемами, можуть розташовуватися до й після іменника, який використовується із цим дієсловом. Наприклад:

One of the delightful ironies of the undertaking is that the 'bank' could only have to raise as little as £20,000 to buy out £1m of local debt, because bad loans are often written down to a fraction of their face value in the secondary market;

Neither man's children wanted to trudge in their dad's footsteps, and senior management were not in a position to buy them out.

Отже, в результаті дослідження можна зробити такі висновки:

- основними особливостями використання аналітичних дієслівних лексем у публіцистичних текстах є такі аспекти: аналітичні дієслівні лексеми відсутні в українській мові, що спричиняє складності розуміння та перекладу; невелика частина аналітичних дієслівних лексем має вузьке значення, що набуває статусу терміна, основна їх частина – дієслова з використанням

компонентів *on, up, in with*, які характеризуються багатозначністю й поліфункціональністю;

- семантична та синтаксична специфіка вживання аналітичних дієслівних лексем у публіцистичних текстах полягає в тому, що всі складові компоненти аналітичних дієслівних лексем повинні розглядатися та інтерпретуватися як єдине семантичне ціле; використання аналітичних дієслівних лексем у публіцистичних текстах сприяє стисненості, лаконічності, ефективності, мовній економії; функціонування аналітичних дієслівних лексем у мові преси пов'язане з рухливістю зазначених мовних поєднань, їх здатністю набувати нові й трансформувати наявні лексичні значення для поширення їх у нових поняттях та явищах.

1.4. Способи перекладу англійських аналітичних дієслів на українську мову

При відтворення англійських дієслівних аналітичних лексем українською мовою достатньо важливим завданням перекладача, покликаним зробити переклад адекватним, постає передусім змістовне збереження значення, котрим наділена вихідна одиниця перекладу. Низка ситуацій репрезентує значне детермінування семантики дієслівних аналітичних лексем шляхом актуалізації семантики дієслова, яке є опорним, що зазвичай постає полегшувальним чинником для перекладацьких пошуків: *He sat down* (дослівне значення); *He tore the notice down* (наявна часткова трансформація з огляду на постфікс).

Проте, слід зауважити, що для багатьох дієслівних лексем аналітичного типу в англійській мові характерною постає наявність метафоричного значення, що відзначається складністю власного визначення й недостатністю в цьому процесі винятково семантики складників: *He gave up maths*. Підкреслимо, що саме робота з такими дієслівними аналітичними одиницями

пов'язується із найбільшими труднощами при їхньому семантичному відтворенні в мові перекладу.

Для більшості одиниць аналітичного типу з огляду на їхню граматичну природу типовою постає наявність перехідності, що викликає необхідність розширення їхньої парадигми шляхом уведення залежних прислівних словоформ, які наділені іменниковою природою: *per up (cooking), head up (a research), get back (to work)*. Робота з аналітичними дієслівними лексемами, семантика яких пов'язана із фізичною дією, доводить правомірність їхнього визначення як неперехідних (*move away, nod off, pierce through*). Слід зауважити, що окремі випадки дозволяють відзначити функційність такого явища, як набуття неперехідним дієсловом ознак неперехідності у складі лексеми, що є аналітичною: *go – go for, cry – cry over*.

Утім, актуальною є і наявність зворотної тенденції, коли перехідне дієслово у складі лексеми, що є аналітичною, набуває ознак неперехідності: *shut – shut down, give – give up*. Трансформація статусу перехідності, звана також лабільністю, наділена впливом і стосовно семантики, притаманної дієслівним аналітичним лексемам, унаслідок чого межі цими одиницями постає актуальним явище метафоризації [6].

Зауважені вище аспекти, пов'язані з внутрішньомовною параметризацією англійських дієслівних аналітичних лексем, мають значний вплив стосовно вибору тактики здійснення перекладу зазначених одиниць українською мовою. Це інспіровано тим фактом, що такі одиниці, сповнюючись новою семантикою та одночасно трансформуючись у морфологічному аспекті, визначають стратегії свого адекватного відтворення в мові перекладу. Окрім того, рівень адекватності при пошуку відповідників може визначатися загальною семантикою групи, із якою співвідноситься та чи інша аналітична лексема [6].

Так, зокрема, можуть бути наведені приклади відтворення англійських дієслівних аналітичних лексем, наділених семантикою переміщення, руху,

українською мовою як із використанням монолексем, так і з використанням описових конструкцій, оперуванням генералізацією чи конкретизацією:

wander up – повільно йти, піднімаючись уверх вулицею;

rush off – кинутися стрімголов;

roll along – швидко йти, бігти, нестися.

Для аналітичних дієслівних лексем зі значенням опису дій, здійснюваних людиною стосовно власної зовнішності, при українському перекладі характерне використання переважно описових конструкцій, до яких додаються уточнювальні ознаки: *turn under* – підкручувати волосся, *pluck out* – вищипувати брови [6].

Подібним чином здійснюється й переклад тих дієслівних аналітичних одиниць англійської мови, котрі використовуються для опису процесів, пов'язаних із домогосподарською діяльністю, приготуванням продуктів харчування: *smarten smth up* – робити щось більш акуратним; *spoon over* – поливати з ложки; *serve up* – подавати щось на початку трапези.

Значна група англомовних дієслівних лексем аналітичного типу є одиницями, що призначені для характеристики інтелектуальної діяльності людини, її поведінки, статусу в соціумів. Сукупність українських відповідників зазначених одиниць представлена як монолексемними дієсловами, так і описовими конструкціями, що є важливим із огляду необхідності розширювати смисловий ланцюжок у мов перекладу: *face up (to)* – мужньо зустрічати (проблеми, прикроці), *sail smth through* – з легкістю переживати щось, *talk smth through* – обговорювати.

За підсумками аналізу закономірностей відтворення англомовних аналітичних дієслівних лексем українською мовою було виокремлено два провідні способи передання значень зазначених одиниць при перекладі. Йдеться про послугування морфологічним та синтаксичним способами відтворення інформації, закладеної до аналітичних дієслівних лексем у первинній мові. Функційність заявлених способів засвідчує чітку кореляцію, що слугує для поєднання перекладацьких особливостей аналітичних

дієслівних лексем, а також їхніх дериваційних та семантичних характеристик [6].

Використання морфологічного способу є частотним у випадках перекладу англомовних аналітичних дієслівних лексем, які наділені дериваційним статусом та функційністю складених дієслів. Для україномовного відтворення зазначених одиниць переважно послуговуються префіксальними дієсловами, що мають, зокрема, такі префікси: *ви-*, *роз-*, *від-* (наприклад: *to spread out* – *розходитися*).

Популярність оперування зазначеним перекладацьким способом є доведенням тези стосовно того, що попри характерність для мов англо-української діади перекладу різної морфологічної структури, аналітичним дієслівним лексемам англійської мови та їхнім українським перекладним відповідникам притаманна наявність подібності в дериваційних та семантичних можливостях. Ідеться, передусім, про ізоморфну властивість, питому для постпозитивів та префіксів, котрі входять до їхнього складу, до здійснення певної модифікації вихідної дієслівної основи. Утім, слід зауважити й наявність в українській мові значної кількості префіксів, яким властива здатність до виконання функційності відповідників одного постпозитивного компонента, що є свідченням синтетизму української мови на рівні словотвору, а також підтвердженням значної схильності англійської мови до полісемічності в значеннях та заощадження мовних засобів [4].

Застосування синтаксичного способу перекладу англомовних аналітичних дієслівних лексем українською мовою із використанням словосполучень постає актуальним у випадках розгляду аналітичних лексем як словосполучень із виявленою яскраво вираженою прислівниковою природою постпозитива. Також можливим є оперування синтаксичним способом у відтворенні значень англомовних аналітичних дієслівних лексем у ситуаціях, що передбачають наявність у семантиці вихідного дієслова додаткових адвербіальних або кваліфікативних сем, напр.: *to cry out* – *висловлювати сильний протест*.

Таким чином, для аналітичних дієслівних лексем сучасної англійської мови як одиниць перекладу характерною постає неоднозначність у аспекті мовної категорійності. На підставі проаналізованих перекладацьких практик можна дійти висновку стосовно того, що адекватне відтворення граматично-семантичних характеристик зазначених одиниць, насамперед тих із них, семантичний розвиток яких був зумовлений метафоричними процесами, потребує уваги до цілої низки чинників. Провідною значущістю у процесах відтворення англійських дієслівних лексем аналітичного типу наділена сукупність дискурсивних та прагматичних аспектів, що є визначальними при виборі та послугуванні відповідними перекладацькими трансформаціями, відсутність застосування яких унеможлиблює переклад зазначених одиниць.

1.5. Методи дослідження

Для реалізації цілей та мети нашого наукового пошуку ми застосовували різноманітні методи дослідження. Для збору та опрацювання теоретичних засад проблеми даного дослідження застосовувався метод синтезу та аналізу. Добір емпіричного матеріалу базується на методі суцільної вибірки, який використовується для дослідження англійських дієслівних аналітичних лексем з текстів та класифікації їх. Після отримання суцільної вибірки ми перейшли до класифікації англійських дієслівних аналітичних лексем.

Для того, щоб зрозуміти значення англійських дієслівних аналітичних лексем, ми вдавалися до компонентного аналізу. З його допомогою вдавалося розкрити значення цих одиниць, що є, власне, одним із важливих етапів їх перекладу. Наступним етапом цього дослідження був семантичний та етимологічний аналіз англійських дієслівних аналітичних лексем.

Зіставний та типологічний методи полягають у виокремленні спільних або відмінних рис між обома мовами. Важливим лінгвістичним методом дослідження є також описовий, який ми застосовували для опису прикладів стратегій перекладу англійських дієслівних аналітичних лексем. Оскільки

часто культурну специфіку можна було відтворити послуговуючись різними стратегіями перекладу, то для порівняння їх та обрання найбільш доцільної трансформації застосовувався порівняльний метод.

Ми також застосовували статистичний метод, який полягає у підрахунках певних категорій мовних явищ, на основі яких робиться гіпотеза, тому згідно з ним ми підраховували вживаність англомовних дієслівних аналітичних лексем у оригіналі та перекладі, а також виокремили кількість і частоту вживаності тих чи інших перекладацьких стратегій. Ми також застосовували перекладацькі методи дослідження – методи дослідження процесу та продуктів перекладу. Методи використовувалися, щоб реалізувати описане завдання даної наукової роботи.

Отже, для реалізації завдання даного наукового дослідження ми використали такі методи: метод синтезу та аналізу, метод суцільної вибірки, компонентного аналізу, семантичний та етимологічний аналіз, зіставний та типологічний методи, описовий метод, порівняльний метод, статистичний метод, метод дослідження продуктів та процесу перекладу.

Висновки до розділу 1

Ключовою особливістю аналітичних дієслівних лексем в англійській мові є їхнє значне конотативне навантаження. Цим частково пояснюється їхнє активне використання в мові.

Аналітичні дієслівні лексеми є засобами мовної комплементарності, задовольняючи потребу мовця в образних, розмовних синонімах. Крім того, аналітичні лексеми належать до засобів мовної компенсації, компенсуючи брак синтетичних номінативних одиниць для вираження просторової спрямованості дій, ознак способу дії (результативність, тривалість, початковість, багаторазовість, інтенсивність тощо), а також позначення підкласів дій, процесів, станів. Важливо також зауважити, що, на відміну від

синтетичних лексем, завдяки структурній розчленованості, аналітичні лексеми мають більшу гнучкість при актуалізації сенсу висловлювання, реалізації прагматичного задуму мовця.

Активне вживання аналітичних дієслівних лексем свідчить про затвердження парадигматичного статусу та продуктивності аналітичного лексемоутворення, що зростає. Висока лексична наповнюваність з семантичним варіантом, що постійно відтворюється, виводить їх за межі фразеології, сприяє їх стандартизації і підвищенню продуктивності. Провідними типами аналітичних дієслівних лексем у сучасній англійській мові є: дієслівно-дієслівні, дієслівно-іменникові, дієслівно-прикметникові, дієслівно-прислівникові.

Основними особливостями використання аналітичних дієслівних лексем у публіцистичних текстах є такі аспекти: аналітичні дієслівні лексеми відсутні в українській мові, що спричиняє складності розуміння та перекладу. Семантична та синтаксична специфіка вживання аналітичних дієслівних лексем у публіцистичних текстах полягає в тому, що всі складові компоненти аналітичних дієслівних лексем повинні розглядатися та інтерпретуватися як єдине семантичне ціле; використання аналітичних дієслівних лексем у публіцистичних текстах сприяє стисненості, лаконічності, ефективності, мовній економії; функціонування аналітичних дієслівних лексем у мові преси пов'язане з рухливістю зазначених мовних поєднань, їх здатністю набувати нові й трансформувати наявні лексичні значення для поширення їх у нових поняттях та явищах.

Для аналітичних дієслівних лексем сучасної англійської мови як одиниць перекладу характерною постає неоднозначність у аспекті мовної категорійності. На підставі проаналізованих перекладацьких практик можна дійти висновку стосовно того, що адекватне відтворення граматично-семантичних характеристик зазначених одиниць, насамперед тих із них, семантичний розвиток яких був зумовлений метафоричними процесами, потребує уваги до цілої низки чинників. Провідною значущістю у процесах

відтворення англомовних дієслівних лексем аналітичного типу наділена сукупність дискурсивних та прагматичних аспектів, що є визначальними при виборі та послугованні відповідними перекладацькими трансформаціями, відсутність застосування яких унеможлиблює переклад зазначених одиниць.

РОЗДІЛ 2

АНГЛІЙСЬКІ АНАЛІТИЧНІ ДІЄСЛІВНІ ЛЕКСЕМИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

2.1. Особливості відтворення дієслівно-іменникових аналітичних лексем

Для проведення дослідження нами були розглянуті 100 прикладів уживання англомовних аналітичних дієслівних лексем, узятих із матеріалів британського періодичного видання «The Guardian» за 2023 рік. Переклад зазначених лексем було виконано автором магістерської роботи.

Визначимо провідні закономірності відтворення англомовних дієслівно-іменникових аналітичних лексем у публіцистичному тексті. Для цього розглянемо такий приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Soldier touched his temple sadly as if to retrieve the memory and then slowly opened his front... and made a pigeon step forward into the autumn sunlight [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Солдат сумно торкнувся скроні, наче бажаючи відновити спогади, а потім повільно підняв обличчя... і зробив дрібний крок вперед у проміння осіннього сонця.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *made a pigeon step*. Вона використовується для називання дії на позначення руху героя журналістського матеріалу. Відзначимо використання у структурі зазначеної лексеми фразеологічного компонента *pigeon step*, що характеризує незначний за обсягом переміщення крок, який може бути порівняний із кроком голуба. Проте в українському перекладі здійснено відхід від практики дослівного відтворення іншомовного тексту. Як

наслідок, у наведеному випадку було використано можливості такого різновиду лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *зробив дрібний крок*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

"Did you, er, dig the sign then?" asked Simpson, taking a step back behind the doorstep... [60]

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

«Ти, е-е, знайшов вивіску?» — запитав Сімпсон, відступаючи за поріг...

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *taking a step*. Вона використовується для називання дії на позначення напрямку руху героя журналістського матеріалу. В аналізованому реченні для відтворення значення аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як компенсація, адже в цьому випадку елемент оригіналу замінюється іншим елементом, що компенсує інформаційні втрати, неминучі при перекладі. Так, із оригінального тексту випливає, що людина, яка зробила крок, зробила його у зворотному напрямку від об'єкта мовлення, проте дослівний переклад відповідної аналітичної лексеми не міг вмістити цієї інформації, повідомляючи реципієнтові лише про певний крок. Тому було вирішено перекласти цю лексему за допомогою українського дієприслівника, що містив би в собі вказівку стосовно напрямку руху. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *відступаючи*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

He got out from behind the counter and took a look at the picture from his new angle [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Він вийшов з-за прилавка і роздивився картину під новим кутом.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *took a look*. Значення цієї лексеми пов'язане із одиничним поглядом, яким виконавець дії окидає певний об'єкт свого споглядання. У аналізованому реченні для відтворення значення аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *розглянув*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

“Thank you,” he said, and held it out so she could set a close look [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

«Дякую», – сказав він і простягнув її, щоб вона могла уважно роздивитися.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *set a look*. Значення цієї лексеми пов'язане із можливістю виконавця дії подивитися на об'єкт зазначеної дії. У аналізованому реченні для відтворення значення аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *роздивитися*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

He had heard their screams but did not himself make a sound, even though he knew he was injured; a broken arm at least, and somewhere the throb of hot blood [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Він чув їхні крики, але сам промовчав, хоча й знав, що поранений; принаймні зламана рука, до того ж почалася кровотеча.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *(did not) make a sound*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як антонімічний переклад. Так, в оригінальному тексті йдеться про те, чого не зробив герой журналістського матеріалу, попри всі обставини, що спонукали його вчинити саме так, а не інакше. Натомість, в українському перекладі робиться акцент на тому, що саме герой журналістського матеріалу зробив, унаслідок чого заперечна форма, використана в англійській мові, замінюється стверджувальною формою в українській мові. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *промовчав*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

This gets a laugh out of him [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Це змусило його засміятися.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *gets a laugh*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна. Так, в оригінальному

тексті після дієслівної частини аналітичної лексеми вжито іменний компонент *laugh*. Натомість, в українському перекладі в цій позиції вжито інфінітив *засміятися*, вживання якого зумовлюється відмінностями в граматичній будові англійської та української мов. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *змусило засміятися*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Sure enough, the trailer truck that had crossed the bridge was slowing down and making a right turn onto Pont des Saint Peres [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Зазвичай вантажівка з причепом, яка перетинала міст, сповільнювала швидкість і повертала праворуч на мост Сен-П'єр.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *making a right turn*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано комбінований варіант відтворення. Зокрема, було застосовано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна. Так, в оригінальному тексті після дієслівної частини аналітичної лексеми вжито іменний компонент *a right turn*. Натомість, в українському перекладі в цій позиції вжито прийменник *праворуч*, вживання якого зумовлюється відмінностями в граматичній будові англійської та української мов. Для перекладу дієслівної частини аналітичної частини *making* було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *повертала*. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *змусило засміятися*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

An hour later, they had made very little progress [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

За годину вони майже не просунулися у своїй справі.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *made (very little) progress*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як антонімічний переклад. Так, в оригінальному тексті йдеться про те, що герої журналістського матеріалу в своїй діяльності зробили дуже мало корисного, через що їхня активність практично не мала успіху. Натомість, в українському перекладі зроблено акцент на тому, що герої журналістського матеріалу не зробили практично нічого, аби досягнути прогресу у власній діяльності, внаслідок чого ствердна форма, використана в англійській мові, замінюється заперечною формою в українській мові. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *(майже) не просунулися*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

They take the opportunity of seeing their aunt while they were in the town [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Вони скористалися можливістю побачити свою тітку, поки були в місті.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *take the opportunity*. Для перекладу дієслівної складової зазначеної аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *скористатися*. В оригінальному тексті, якщо розглядати його з точки зору дослівного перекладу, йдеться про те, що

герої журналістського матеріалу просто отримали можливість побачитися зі своєю родичкою. Проте, на нашу думку, за змістом речення стає зрозуміло, що вони не просто мали цю можливість, але й зустрілися із тіткою, отже, скористалися отриманою можливістю. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *скористалися можливістю*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

It should only take a few meetings for the committee to get the measure of the new chairman, and then they will know how to deal with him [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Комітету потрібно лише кілька засідань, щоб визначитися з новим головою, і тоді вони знатимуть, як з ним поводитися.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *to get the measure*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна. Так, в оригінальному тексті після дієслівної частини аналітичної лексеми вжито іменний компонент *the measure*. Натомість, в українському перекладі в цій позиції вжито інфінітив *визначитися*, вживання якого зумовлюється відмінностями в граматичній будові англійської та української мов. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *визначитися*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

He was sitting quietly, reading, sometimes making necessary notes [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Він сидів тихо, читав, інколи занотовуючи щось на берегах.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *making notes*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано комбінований варіант відтворення. Зокрема, було застосовано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна. Так, в оригінальному тексті вжите поєднання дієслівного компонента *making* із іменним компонентом *notes*. Натомість, в українському перекладі в цій позиції вжито дієприкметник *занотовуючи*, вживання якого зумовлюється відмінностями в граматичній будові англійської та української мов. Також для перекладу цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як додавання, в результаті якого переклад доповнюється лексичними елементами, відсутніми в оригіналі, покликаними правильно передати сенси, закладені в оригінальний текст. Так, при перекладі англійської аналітичної лексеми було додано компонент *на берегах*, спрямований на уточнення описуваної дії. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *занотовуючи на берегах*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Must make more phone calls to test new theory [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Потрібно більше телефонувати, щоб перевірити нову теорію.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *make phone calls*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна. Так, в оригінальному тексті після дієслівної частини аналітичної лексеми вжито іменний компонент *phone calls*. Натомість, в українському перекладі в цій позиції вжито інфінітив *телефонувати*, вживання якого зумовлюється відмінностями в граматичній

будові англійської та української мов. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *телефонувати*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

The teacher had told them: “I have made all the arrangements” [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Учитель повідомив, що всі матеріали вже готові.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *made the arrangements*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було застосовано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна. У зазначеному випадку граматичну заміну було виконано на синтаксичному рівні. Так, якщо в оригінальному тексті виконавцем дії, описаної в ньому, є безпосередньо герої журналістського матеріалу, на що вказує вживання активного стану, то в українському перекладі в цій позиції використано дієприкметник у пасивному стані *готові*, що не містить прямої вказівки на виконавця дії, а його вживання зумовлюється відмінностями в граматичній будові англійської та української мов. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *готові*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

She gasped and started making suggestions at once [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Вона була приголомшена й одразу почала озвучувати пропозиції.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *making suggestions*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було залучено комбінований переклад. Зокрема, було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких

трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *почала*. Також було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як додавання, в результаті якого переклад доповнюється лексичними елементами, відсутніми в оригіналі, покликаними правильно передати сенси, закладені в оригінальний текст. Так, при перекладі англomовної аналітичної лексеми було додано компонент *озвучувати*, спрямований на уточнення описуваної дії. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-іменникової аналітичної лексеми: *почала озвучувати*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

You may well, in circumstances, be willing to take a step backwards than lose your job [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

За певних обставин ви можете бути більше готові зробити крок назад, ніж втратити роботу.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *take a step*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *зробити крок*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

With unemployment spiraling upwards, it was particularly important for corporation to take a grip on training policy, to improve people's skills and make industry more competitive [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

У зв'язку з різким зростанням безробіття, для корпорації особливо важливо взяти під контроль політику навчання, покращити навички людей і зробити промисловість більш конкурентоспроможною.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *take a grip*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *взяти під контроль*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

The disciplinary 'purge' took a curious turn yesterday with one-match suspension of a referee and two touch judges for failing to meet necessary standards [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Дисциплінарна «чистка» вчора набула дивних обертів: головний рефері та двоє суддів були дискваліфіковані на один матч за невиконання необхідних стандартів.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *took a turn*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *набувати обертів*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Hungary appeared to take a step in the right direction when its rulers voted to transmute the old Hungarian Socialist Workers' Party into a new, reformist-led Socialist Party – and in effect divorced the party from the state [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Здавалося, що Угорщина зробила крок у правильному напрямку, коли її правителі проголосували за перетворення старої Угорської соціалістичної робітничої партії на нову, очолювану реформістами Соціалістичну партію – і фактично відірвали партію від держави.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *take a step*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *зробити крок*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Typically the lender is a passive investor seeking to make a turn on his portfolio, while the borrower is an active investor or trader seeking to finance temporary shortages of securities and avoid the risk of settlement failure [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Як правило, позикодавець є пасивним інвестором, який прагне повернути свій портфель, тоді як позичальник є активним інвестором або трейдером, який прагне профінансувати тимчасову нестачу цінних паперів і уникнути ризику невдачі розрахунків.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *to make a turn*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий

відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *повернути*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Has there ever been a tennis player that has written in to say 'thank you' to their fans who have stood by them through all their traumas and their losses, who have stood for hours in the rain or slept out in the streets to get a look at their idols?
[60]

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Чи був коли-небудь хоч один тенісист, який дякував своїм уболівальникам, які підтримували його під час травм і поразок, які годинами стояли під дощем або спали на вулиці, щоб побачити своїх кумирів?

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *to get a look*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *побачити*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-іменниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Developers can only get a peek if they sign a non-disclosure agreement [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Розробники отримають доступ, лише якщо підпишуть угоду про нерозголошення.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *to get a peek*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий

відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *отримати доступ*.

За підсумками дослідження було визначено співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англомовних дієслівно-іменникових аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті. Наочно це співвідношення представлено на рисунку 2.1.

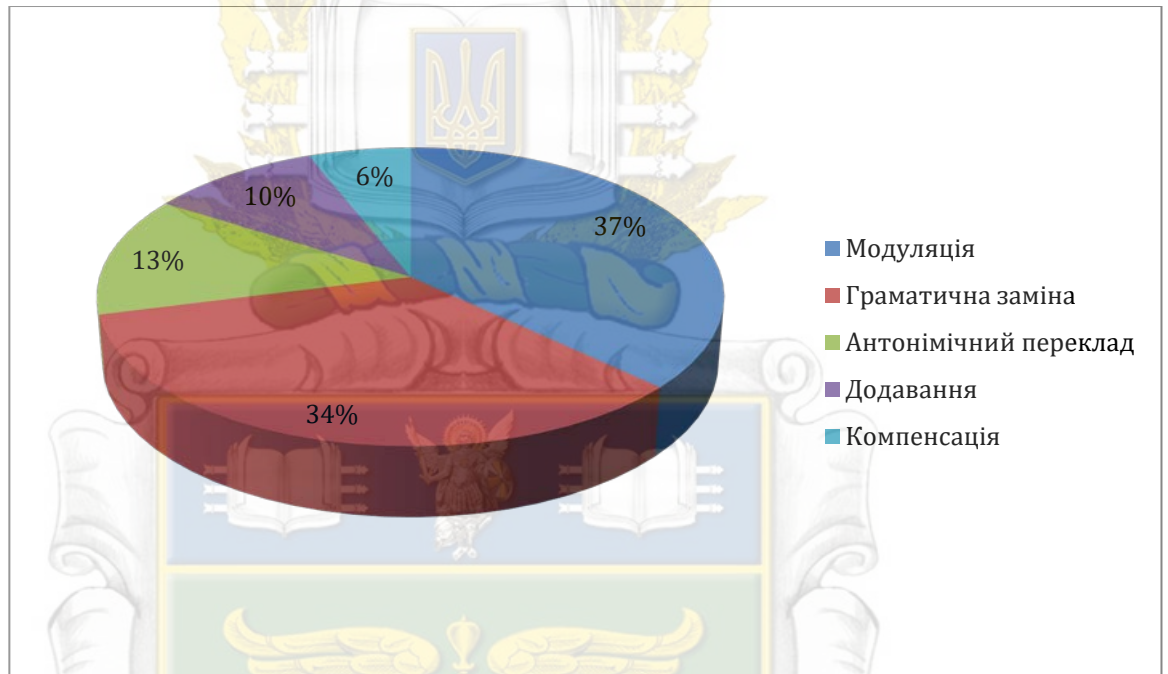

Рисунок 2.1. – Співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англомовних дієслівно-іменникових аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті

Найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як модуляція (37% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як граматична заміна (34% від загальної кількості проаналізованих випадків), антонімічний переклад (13% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (10% від загальної кількості проаналізованих випадків), компенсація (6% від загальної кількості проаналізованих випадків).

2.2. Особливості відтворення дієслівно-дієслівних аналітичних лексем

Визначимо провідні закономірності відтворення англомовних дієслівно-дієслівних аналітичних лексем у публіцистичному тексті. Розглянуті аналітичні дієслова були розділені нами на групи залежно від перекладацького прийому, обраного для їхньої адаптації.

Заміна форми слова.

У першій із груп, що була нами виділена, при перекладі аналітичних дієслів українською мовою використовується особова форма дієслова минулого часу, оскільки весь виклад в аналізованому журналістському матеріалі ведеться саме в минулому часі. Розглянемо приклад використання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

You could make out that three of them were pigeons because of their gray and white feathers [60].

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

У трьох із цих пташок фахівець легко впізнав голубів: сіренькі, з білим підпушенням.

Аналітичне дієслово “make out” наділене кількома значенням: «складати, виписувати, розрізняти» й у реченні входить до складеного дієслівного присудка разом із модальним дієсловом “could”. У цьому випадку ми вирішили скористатися прийомом заміни форми слова, внаслідок чого в перекладі залишається простий дієслівний присудок, виражений дієсловом минулого часу «впізнав».

Розглянемо такий зразок уживання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

I watched the people getting on and off [60].

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

Люди входили й виходили.

У цьому випадку аналітичні дієслова «get on» у значенні «мати успіх, просуватися» та «get off» у значенні «залишати (місце), виходити, висаджуватися» мають форму дієприкметника теперішнього часу і входять до складу конструкції складеного додатка. Із метою збереження синтаксичної компресії оригінального речення нами було прийнято рішення значно спростити речення, опустивши першу предикативну пару і розгорнувши так звану «напівпредикативну структуру» в повну.

Заміни частин мови.

У другій виділеній нами групі при перекладі аналітичних дієслів одна частина мови замінюється іншою.

Розглянемо приклад використання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

He took the top off and put the jar on the floor. He had to push aside a little heap of hard furry balls [60].

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

Він зняв кришку та поставив пляшечку на підлогу, відсунувши вбік якісь тверді кульки.

У наведеному контексті аналітичне дієслово «push aside» має значення «відштовхувати, прибирати» й у оригінальному реченні входить до складеного дієслівного присудка разом із модальним дієсловом минулого часу “had to”. При перекладі в цьому випадку було замінено аналітичне дієслово дієприслівником доконаного виду «відсунувши» при об'єднанні двох речень в одному.

Розглянемо такий зразок уживання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

“Yes,” I said.

“So keep out! All right?” [60]

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

- Просили.

- Значить, сюди тобі – зась! Зрозуміло?

У розглянутому випадку при перекладі аналітичного дієслова «keep out» зі значенням «триматися подалі, не заходити» було здійснено його заміну фразеологічним зворотом «тобі сюди зась».

Розглянемо такий зразок уживання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

“Go on, then, mystery man. Go and get your mysterious numbers.” [60]

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

- Гаразд, людино-загадко. Йди за своїми таємничими числами.

У цьому випадку аналітичне дієслово «go on» входить до складу стійкого сполучення “go on then”, яке в англійській мові використовується для висловлення згоди, тому при перекладі нами було використано ствердну частку «гаразд».

Модуляція, або заміна, заснована на причинно-наслідкових відношеннях (заміна наслідку причиною або причини наслідком).

Розглянемо такий зразок уживання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

I looked away. I didn't want anything to do with him [60].

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

Я відвернувся. Взагалі не хотів мати з ним справу.

У цьому прикладі нами було виконано заміну аналітичного дієслова «look away» у значенні «дивитися кудись убік, відводити погляд» за допомогою дієслова «відвернутися», пов'язаного із ним причинно-наслідковим зв'язком.

Розглянемо такий зразок уживання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

Mum half woke up and saw me there [60].

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

Мати поворушилася і розплющила очі.

Одним зі значень аналітичного дієслова «wake up» є «прокидатися». В аналізованому випадку нами було здійснено заміну цього дієслова за допомогою дієслова минулого часу «поворушилася».

Далі нами було розглянуто закономірності використання антонімічного перекладу при відтворення англомовних дієслівних аналітичних лексем українською мовою.

Розглянемо такий зразок уживання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

When I went closer, Mina whispered, "Stay away. You're danger!" [60]

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

А коли я підійшов ближче, вона прошипіла: - Йди звідси, ти небезпечний!

Аналітичне дієслово «stay away» наділене кількома значеннями, з поміж яких, зокрема, наявне й таке: «не приходити, триматися осторонь». У зазначеному контексті нами було прийнято рішення застосувати можливість антонімічного перекладу, як наслідок, аналітичне дієслово відтворене вже як дієслово наказового способу «йди».

Далі нами було розглянуто закономірності використання додавання при відтворенні англомовних дієслівних аналітичних лексем українською мовою.

Розглянемо такий зразок уживання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

She pointed up to the rooftop [60].

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

Вона вказала пальцем на дах.

Аналітичне дієслово «point up» має кілька значень, серед яких – «загострювати, надавати гостроти, посилювати». В зазначеному випадку нами було враховано семантичний компонент дієслова point, який передбачає саме використання пальців, тому було прийнято рішення використати можливості прийому додавання, відтак, в українському перекладі оригінальне аналітичне дієслово звучить уже як «вказала пальцем».

Розглянемо такий зразок уживання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

Еще один пример использования приема добавления:

I turned round [60].

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

Я швидко обернувся.

Аналітичне дієслово «turn round» має декілька значень, серед яких «розвертатися, змінювати (думку, поведінку тощо)». В наведеному контексті ми вирішили додати прислівник способу дії «швидко обернувся», оскільки описувана в журналістському матеріалі ситуація має на увазі неочікуваність того, що відбувається.

Далі нами було розглянуто закономірності використання опущення при відтворенні англомовних дієслівних аналітичних лексем українською мовою.

Розглянемо такий зразок уживання перекладацьких трансформацій при перекладі аналітичних дієслів, ужитих у журналістському тексті:

Everything was covered in dust and spiders' webs [60].

Пропонуємо такий варіант відтворення аналітичних дієслів, ужитих у зазначеному реченні:

Все в пилу та павутинні.

Аналітичне дієслово «cover in» має декілька значень: «засипати (отвір), покрити» й у оригінальному реченні вжите у формі пасивного стану минулого

часу. При перекладі аналітичне дієслово опускається, оскільки його семантичний компонент легко відновлюється з огляду на контекст.

За підсумками дослідження було визначено співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англомовних дієслівно-дієслівних аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті. Наочно зазначене співвідношення представлено на рисунку 2.2.

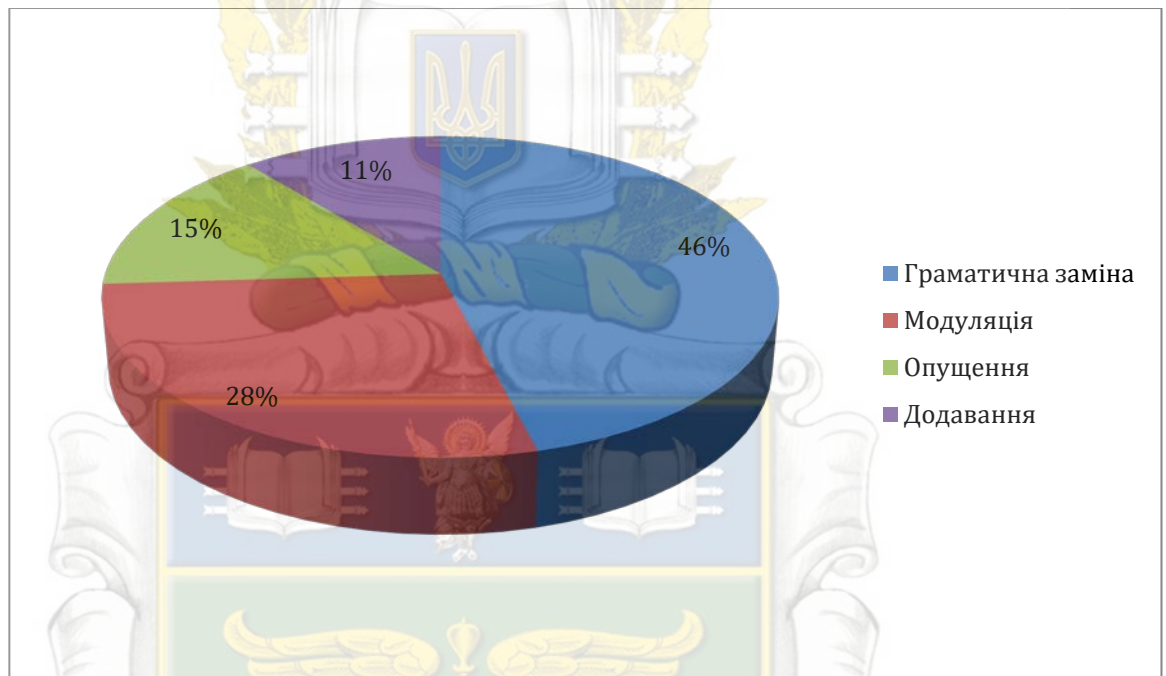

Рисунок 2.2. – Співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англомовних дієслівно-дієслівних аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті

Найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як граматична заміна (46% від загальної кількості проаналізованих випадків). Деяко менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як модуляція (28% від загальної кількості проаналізованих випадків), опущення (15% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (11% від загальної кількості проаналізованих випадків).

2.3 Особливості відтворення дієслівно-ад'єктивних аналітичних лексем

Розглянемо провідні закономірності відтворення англомовних дієслівно-ад'єктивних аналітичних лексем у публіцистичному тексті. Для цього розглянемо такий приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

There's often no reason for feeling blue, so we sometimes blame it on the weather [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Часто ми не маємо очевидних причин, аби сумувати, тому іноді ми звинувачуємо в цьому погоду.

В аналізованому реченні для відтворення значення аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна, адже в цьому випадку елемент оригіналу замінюється іншим елементом, що компенсує інформаційні втрати, спричинені відмінністю в граматичній організації мови оригіналу та мови перекладу. Так, із оригінального тексту випливає, що людина, про яку говориться в журналістському матеріалі, час від часу відчуває невмотивований сум, на позначення якого в тексті вжито фразеологічний компонент *feeling blue*, проте дослівний переклад відповідної аналітичної лексеми може бути неправильно потрактованим українським реципієнтом, адже в українській мові немає аналогічних за складом фразеологізмів. Тому було вирішено перекласти цю лексему за допомогою українського інфінітива *сумувати*, що містив би в собі вказівку стосовно емоційного переживання. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-ад'єктивної аналітичної лексеми: *сумувати*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

We need to take \$25,000 each performance just to break even [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Нам потрібно отримувати 25 000 доларів за кожен виступ, щоб вийти в нуль.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-ад'єктивну аналітичну лексему *to break even*. Значення цієї лексеми пов'язане із таким різновидом фінансової діяльності героя журналістського матеріалу, за якого його прибуток збігатиметься із його витратами. У аналізованому реченні для відтворення значення аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як описовий переклад, в результаті якого реципієнт замість дослівно відтвореної культурної інформації, закодованої в оригінальному тексті, дізнається про сутність перекладеного фрагмента шляхом введення його до українського культурного контексту, де на позначення представлених фінансових реалій вживається вираз *вийти в нуль*. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-ад'єктивної аналітичної лексеми: *вийти в нуль*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Two fire appliances arrived in double quick time and the chief fire officer soon detected the cause of the incident: deep in the bowels of Book House, the potatoes had burned dry [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Дві пожежні машини прибули вдвічі швидше, і головний пожежник незабаром виявив причину інциденту: глибоко в надрах бібліотеки зайнялася картопля.

У аналізованому реченні для відтворення значення аналітичної лексеми *burned dry* було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як генералізація, адже в цьому випадку

елемент оригіналу замінюється іншим елементом, що виражає родову, а не видову специфіку описуваного явища або дії. Так, із оригінального тексту випливає, що картопля, що стала причиною загоряння в підвальних сховищах бібліотеки, була сухою, що, безперечно, є однією з причин, через які виникла пожежа. Проте в інформаційному повідомленні провідна увага фіксується на тому, що сталося, а не як саме й через що це сталося, тому було вирішено перекласти цю лексему за допомогою українського дієслова *зайнялася*, що має більш загальне значення. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-ад'єктивної аналітичної лексеми: *зайнялася*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Science was her great and lasting passion; and the mysteries it posed still intrigued, and the curiosity it aroused in her still burned hot after some twenty-odd years of romance [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Наука була її великою і тривалою пристрастю; її таємниці, як завжди, інтригували, і цікавість, пробуджена в ній, зберігалася після двадцяти років захоплення.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-ад'єктивну аналітичну лексему *burned hot*. Значення цієї лексеми пов'язане зі збереженням виконавцем певної дії високого інтересу до цієї дії або її джерела. У аналізованому реченні для відтворення значення аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом. Якщо в оригінальному тексті використано метафоричну конструкцію, що при дослівному перекладі відтворює порівняння збереженого інтересу героїні журналістського матеріалу до науки із паланням вогнища, яке не згасає попри роки, то в українському перекладі може бути запропоноване

використання нейтральнішого відповідника. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-ад'єктивної аналітичної лексеми: *зберігалася*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

The machine-guns speak and their tongues burn soul-blue, haloed with ashes, puncturing the illusion [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Заговорили кулемети, запалали ніжно-блакитним полум'ям, знищуючи всі ілюзії.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-ад'єктивну аналітичну лексему *burn soul-blue*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як додавання, в результаті якого переклад доповнюється лексичними елементами, відсутніми в оригіналі, покликаними правильно передати сенси, закладені в оригінальний текст. Так, при перекладі англійської аналітичної лексеми було додано компонент *полум'я*, спрямований на уточнення описуваної дії. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-ад'єктивної аналітичної лексеми: *запалали ніжно-блакитним полум'ям*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

We finally managed to pry the door open with a screwdriver [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Нарешті нам вдалося відчинити двері за допомогою викрутки.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-ад'єктивну аналітичну лексему *to pry open*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних

перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *відчинити*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Grandfather had explained that the only true way to bake bread was to burn it black and then rasp off the burnt extremities with a coarse file [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Дідусь навчав, що єдиний правильний спосіб спекти хліб – це спалити його дочорна, а потім обшругати опалені краєчки грубим напилком.

У аналізованому реченні для відтворення значення аналітичної лексеми *burn black* було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна, адже в цьому випадку елемент оригіналу замінюється іншим елементом, що компенсує інформаційні втрати, спричинені відмінністю в граматичній організації мови оригіналу та мови перекладу. Тому було вирішено перекласти цю лексему за допомогою поєднання українського інфінітива *спалити* та прислівника *дочорна*, що містив би в собі вказівку стосовно способу вогняної обробки продукту. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-ад'єктивної аналітичної лексеми: *спалити дочорна*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

The sailing boat fell foul of a motor speedboat in mid-river [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Яхта зіштовхнулася з моторним човном на середині річки.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-ад'єктивну аналітичну лексему *fell foul*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних

перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *зіштовхнулася*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Three prisoners broke loose as they were being taken to another prison this morning [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Сьогодні вранці троє в'язнів утекли, коли їх перевозили до іншої в'язниці.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-ад'єктивну аналітичну лексему *broke loose*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *утекли*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-ад'єктивними аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Violence broke loose in the city last night [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Минулої ночі в місті спалахнуло насильство.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-ад'єктивну аналітичну лексему *broke loose*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *спалахнуло*.

За підсумками дослідження було визначено співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англомовних дієслівно-ад'єктивних

аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті. Наочно це співвідношення представлено на рисунку 2.3.

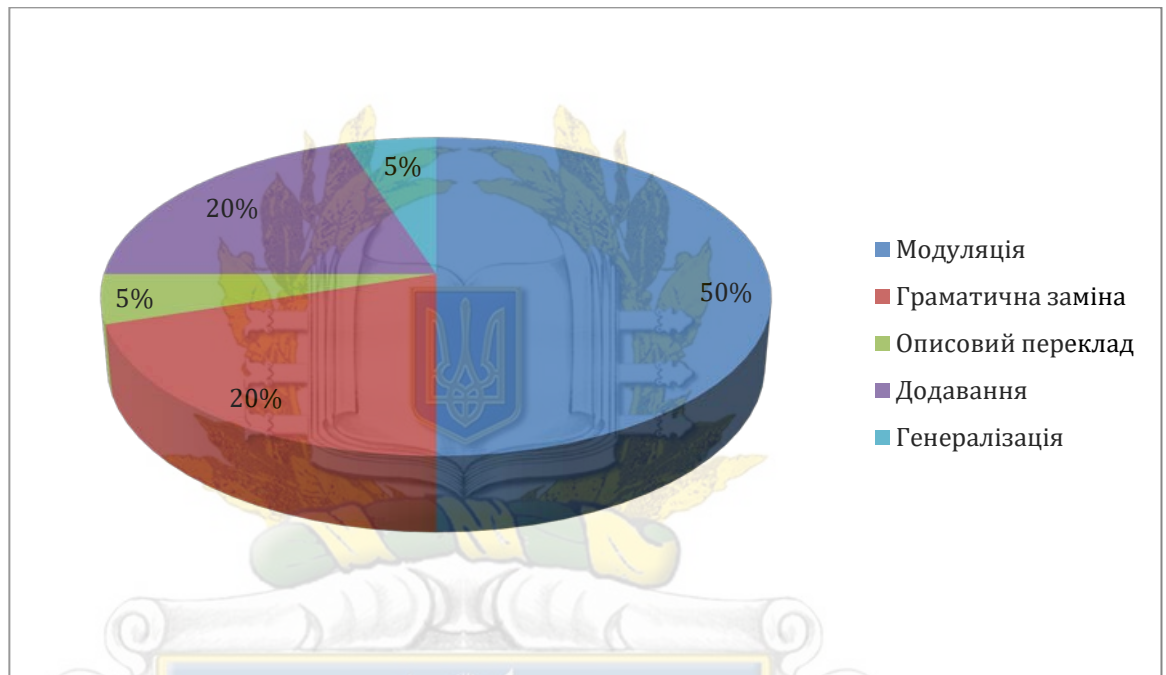

Рисунок 2.3. – Співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англійських дієслівно-ад’єктивних аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті

Найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як модуляція (50% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як граматична заміна (20% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (20% від загальної кількості проаналізованих випадків), описовий переклад (5% від загальної кількості проаналізованих випадків), генералізація (5% від загальної кількості проаналізованих випадків).

2.4 Особливості відтворення дієслівно-прислівникових (дієслівно-прийменникових) аналітичних дієслів

Визначимо провідні закономірності відтворення англійських дієслівно-прислівникових аналітичних лексем у публіцистичному тексті. Для цього

розглянемо такий приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Mary is thinking over what she wrote in her complaint letter [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Мері розмірковує над тим, що написала у своєму листі-скарзі.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *thinking over*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *розмірковує*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Jack likes to sit back and watch TV when he gets a chance [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Джек любить посидіти біля телевізора, коли має для цього нагоду.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *to sit back*. Вона використовується для позначення статичного, сидячого способу проведення дозвілля. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як додавання, в результаті якого переклад доповнюється лексичними елементами, відсутніми в оригіналі, покликаними правильно передати сенси, закладені в оригінальний текст. Так, при перекладі англійської аналітичної лексеми було додано компонент *біля телевізора*, спрямований на уточнення описуваної дії. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-прислівникової аналітичної лексеми: *посидіти біля телевізора*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

The boy looked through the photo album [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Хлопець погортав фотоальбом.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *looked through*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *погортав*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

While we were out, somebody walked in and stole the jewels! [60]

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Поки ми були на вулиці, хтось вдерся до нашого будинку і вкрав коштовності!

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *walked in*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано комбінований варіант відтворення. Зокрема, було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *вдерся*. Також було застосовано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як додавання, в результаті якого переклад доповнюється лексичними елементами, відсутніми в оригіналі, покликаними правильно передати сенси, закладені в оригінальний текст. Так, при перекладі англійської аналітичної лексеми було додано компонент *до нашого будинку*,

спрямований на уточнення описуваної дії. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-прислівникової аналітичної лексеми: *вдерся до нашого будинку*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

What a pity to have to stick in on a lovely day like this! [60]

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Як прикро, що доводиться залишатися вдома в такий чудовий день!

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *to stick in*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано комбінований варіант відтворення. Зокрема, було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *залишатися*. Також було застосовано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як додавання, в результаті якого переклад доповнюється лексичними елементами, відсутніми в оригіналі, покликаними правильно передати сенси, закладені в оригінальний текст. Так, при перекладі англійської аналітичної лексеми було додано компонент *вдома*, спрямований на уточнення описуваної дії. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-прислівникової аналітичної лексеми: *залишатися вдома*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

Don't worry, the prisoners are safely walled in and can't escape [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Не хвилюйтеся, в'язні під надійною охороною й не зможуть втекти.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *walled in*. У аналізованому реченні для відтворення значення аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна, адже в цьому випадку елемент оригіналу замінюється іншим елементом, що компенсує інформаційні втрати, спричинені відмінністю в граматичній організації мови оригіналу та мови перекладу. Тому було вирішено перекласти цю лексему за допомогою поєднання іменника *охорона* та прийменника *під*. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-прислівникової аналітичної лексеми: *під охороною*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

I didn't even notice what became of the other girls or when they had been escorted out! [60]

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Я навіть не помітив, що сталося з іншими дівчатами і коли їх вивели!

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-іменникову аналітичну лексему *escorted out*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було застосовано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як граматична заміна. У зазначеному випадку граматичну заміну було виконано на синтаксичному рівні. Так, якщо в оригінальному тексті виконавцем дії, описаної в ньому, є дівчата, про яких говорить герой журналістського матеріалу, на що вказує вживання активного стану, то в українському перекладі в цій позиції використано дієслово у пасивному стані *вивели*, а його вживання зумовлюється відмінностями в граматичній будові англійської та української мов. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-прислівникової аналітичної лексеми: *вивели*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

We knew the animal was in there because it left its tail sticking out [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Ми здогадалися, що тварина знаходиться там, бо звідти стирчав її хвіст.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *sticking out*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *стирчав*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

What did I say to make her bang the door and stalk away like that? [60]

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Що такого я сказав, щоб вона грюкнула дверима й так кинула мене?

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *stalk away*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як модуляція, в результаті якої словниковий відповідник замінюється відповідником контекстуальним, що містить зв'язок із вихідним словом: *кинула*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

What shall we use for power when all the oil in the world has run out? [60]

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Що ми будемо використовувати для енергії, коли нафти в світі не залишиться?

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *run out*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як антонімічний переклад. Так, в оригінальному тексті йдеться про те, що станеться, якщо нафтою буде виконано певну дію. Натомість, в українському перекладі робиться акцент на тому, що саме станеться, якщо нафтою не буде виконано певної дії, унаслідок чого ствердна форма, використана в англійській мові, замінюється заперечною формою в українській мові. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-прислівникової аналітичної лексеми: *не залишиться*.

Розглянемо наступний приклад послугування дієслівно-прислівниковими аналітичними лексемами в публіцистичному тексті:

The doctor told me to cut out meat from my food [60].

Може бути запропонований такий варіант відтворення аналізованого прикладу українською мовою:

Лікар наказав мені не включати м'яса до свого раціону.

У наведеному фрагменті звернімо увагу на дієслівно-прислівникову аналітичну лексему *cut out*. Для відтворення значення цієї аналітичної лексеми було використано такий різновид лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, як антонімічний переклад. Так, в оригінальному тексті йдеться про те, що вказівка лікаря містила спонукання до ствердного здійснення певної активності. Натомість, в українському перекладі робиться акцент на тому, що героєві журналістського матеріалу, навпаки, не слід чогось робити з огляду на вказівку лікаря, внаслідок чого ствердна форма, використана в англійській мові, замінюється заперечною формою в українській мові. Отже, маємо такий варіант відтворення зазначеної дієслівно-прислівникової аналітичної лексеми: *не включати*.

За підсумками дослідження було визначено співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англійських дієслівно-прислівникових

аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті. Наочно це співвідношення представлено на рисунку 2.4.

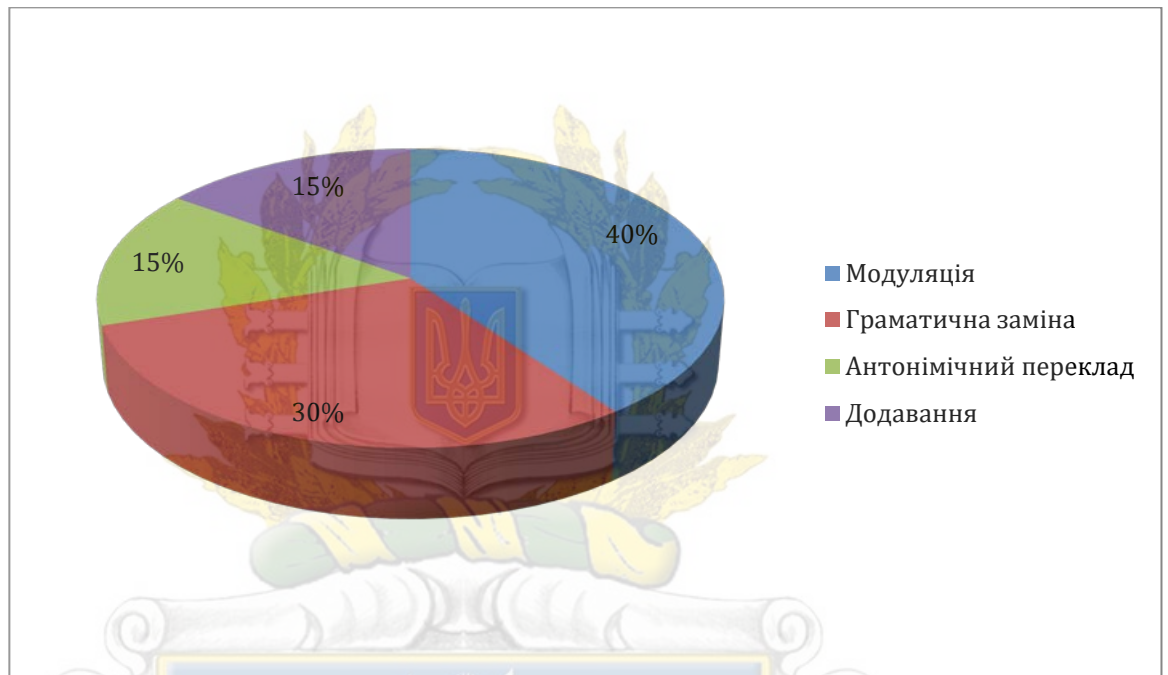

Рисунок 2.4. – Співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англійських дієслівно-прислівникових аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті

Найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як модуляція (40% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як граматична заміна (30% від загальної кількості проаналізованих випадків), антонімічний переклад (15% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (15% від загальної кількості проаналізованих випадків).

Висновки до розділу 2

Для проведення дослідження нами були розглянуті 100 прикладів уживання англійських аналітичних дієслівних лексем, узятих із матеріалів британського періодичного видання «The Guardian» за 2023 рік. Переклад зазначених лексем було виконано автором магістерської роботи.

За підсумками дослідження було визначено співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англійських дієслівно-іменникових

аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті. Найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як модуляція (37% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як граматична заміна (34% від загальної кількості проаналізованих випадків), антонімічний переклад (13% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (10% від загальної кількості проаналізованих випадків), компенсація (6% від загальної кількості проаналізованих випадків).

За підсумками дослідження було визначено співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англійських дієслівно-дієслівних аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті. Найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як граматична заміна (46% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як модуляція (28% від загальної кількості проаналізованих випадків), опущення (15% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (11% від загальної кількості проаналізованих випадків).

Серед найчастотніших стратегій перекладу англійських дієслівно-ад'єктивних аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті, найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як модуляція (50% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як граматична заміна (20% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (20% від загальної кількості проаналізованих випадків), описовий переклад (5% від загальної кількості проаналізованих випадків), генералізація (5% від загальної кількості проаналізованих випадків).

Найбільш уживаною з-поміж випадків перекладу англійських дієслівно-прислівникових (прийменникових) аналітичних лексем стала така перекладацька стратегія, як модуляція (40% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі

стратегії перекладу, як граматична заміна (30% від загальної кількості проаналізованих випадків), антонімічний переклад (15% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (15% від загальної кількості проаналізованих випадків).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У результаті проведеного дослідження були реалізовані такі його завдання:

1. Розглянуто синтетичні та аналітичні дієслівні лексеми в системі англійської мови. Аналітичні дієслівні лексеми є засобами мовної комплементарності, задовольняючи потребу мовця в образних, розмовних синонімах. Крім того, аналітичні лексеми належать до засобів мовної компенсації, компенсуючи брак синтетичних номінативних одиниць для вираження просторової спрямованості дій, ознак способу дії (результативність, тривалість, початковість, багаторазовість, інтенсивність тощо), а також позначення підкласів дій, процесів, станів. Важливо також зауважити, що, на відміну від синтетичних лексем, завдяки структурній розчленованості, аналітичні лексеми мають більшу гнучкість при актуалізації сенсу висловлювання, реалізації прагматичного задуму мовця;

2. Здійснено типологію аналітичних дієслів англійської мови. Провідними типами аналітичних дієслівних лексем у сучасній англійській мові є: дієслівно-дієслівні, дієслівно-іменникові, дієслівно-прикметникові, дієслівно-прислівникові;

3. Виділено особливості вживання аналітичних дієслів у публіцистичному дискурсі. Відзначено, що основними особливостями використання аналітичних дієслівних лексем у публіцистичних текстах є такі аспекти: аналітичні дієслівні лексеми відсутні в українській мові, що спричиняє складності розуміння та перекладу. Семантична та синтаксична специфіка вживання аналітичних дієслівних лексем у публіцистичних текстах полягає в тому, що всі складові компоненти аналітичних дієслівних лексем повинні розглядатися та інтерпретуватися як єдине семантичне ціле; використання аналітичних дієслівних лексем у публіцистичних текстах сприяє стисненості, лаконічності, ефективності, мовній економії; функціонування аналітичних дієслівних лексем у мові преси пов'язане з рухливістю зазначених

мовних поєднань, їх здатністю набувати нові й трансформувати наявні лексичні значення для поширення їх у нових поняттях та явищах;

4. Проаналізовано способи україномовного перекладу англійських аналітичних дієслів. На підставі проаналізованих перекладацьких практик можна дійти висновку стосовно того, що адекватне відтворення граматично-семантичних характеристик зазначених одиниць, насамперед тих із них, семантичний розвиток яких був зумовлений метафоричними процесами, потребує уваги до цілої низки чинників. Провідною значущістю наділена сукупність дискурсивних та прагматичних аспектів, що є визначальними при виборі та послугуванні відповідними перекладацькими трансформаціями, відсутність застосування яких унеможлиблює переклад зазначених одиниць;

5. Обґрунтовано методи дослідження особливостей відтворення англійських аналітичних дієслів в українському перекладі. Для реалізації завдань дослідження були використані такі методи: метод синтезу та аналізу, метод суцільної вибірки, компонентного аналізу, семантичний та етимологічний аналіз, зіставний та типологічний методи, описовий метод, порівняльний метод, статистичний метод, метод дослідження продуктів та процесу перекладу;

6. З'ясовано особливості відтворення дієслівно-іменникових аналітичних лексем. За підсумками дослідження було визначено співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англійських дієслівно-іменникових аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті. Найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як модуляція (37% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як граматична заміна (34% від загальної кількості проаналізованих випадків), антонімічний переклад (13% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (10% від загальної кількості проаналізованих випадків), компенсація (6% від загальної кількості проаналізованих випадків);

7. Виокремлено особливості відтворення дієслівно-дієслівних аналітичних лексем. За підсумками дослідження було визначено співвідношення найчастотніших стратегій перекладу англомовних дієслівно-дієслівних аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті. Найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як граматична заміна (46% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як модуляція (28% від загальної кількості проаналізованих випадків), опущення (15% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (11% від загальної кількості проаналізованих випадків);

8. З'ясовано особливості відтворення дієслівно-ад'єктивних аналітичних лексем. Серед найчастотніших стратегій перекладу англомовних дієслівно-ад'єктивних аналітичних лексем, використаних у публіцистичному тексті, найбільш уживаною виявилася така перекладацька стратегія, як модуляція (50% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як граматична заміна (20% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (20% від загальної кількості проаналізованих випадків), описовий переклад (5% від загальної кількості проаналізованих випадків), генералізація (5% від загальної кількості проаналізованих випадків);

9. Визначено особливості відтворення дієслівно-прислівникових (дієслівно-прийменникових) аналітичних лексем. Найбільш уживаною з-поміж випадків перекладу англомовних дієслівно-прислівникових (прийменникових) аналітичних лексем стала така перекладацька стратегія, як модуляція (40% від загальної кількості проаналізованих випадків). Дещо менш активно використовувалися такі стратегії перекладу, як граматична заміна (30% від загальної кількості проаналізованих випадків), антонімічний переклад (15% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (15% від загальної кількості проаналізованих випадків).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арміна Є.О. Модальність як перекладознавча проблема. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2010. Вип. 17. С. 27–35.
2. Божеску М. Г. Інгресія та інхоативність як кореляти зачинної фазовості у сучасній англійській мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10. 02. 04. Львів, 2006. 23 с.
3. Божеску М.Г. Типологія зачинних дієслів у сучасній англійській мові. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. К.: Національний авіаційний університет, 2010. С. 11-15.
4. Боцман А., Моренець І. Індоевропейські та спільногерманські корені претерито-презентних дієслів. *Studia philologica*. 2018. Вип. 11. С. 39–46.
5. Ванівська О. С. Префіксальні дієслова та засоби вираження ними типових смислів в різноструктурних мовах (на матеріалі англійської та української мов) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство». Донецьк, 2003. 23 с.
6. Василюк І. М., Кравець І. Ф. Структурно-семантична деривація фразових дієслів у сучасній англійській мові. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2005. Вип. 23. С. 42-44.
7. Войналович Л. П. Модальність як багатоаспектна лінгвістична категорія. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя). 2013. №3. С. 28–32.
8. Воробйова О. С. Полісемія англійських фразових дієслів. *Молодий вчений*. No 5.1 (69.1). 2019. С. 59–62
9. Воробйова О. С. Фразові дієслова в англійській мові: деривація і переклад. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2019. Т. 2. Вип. 10. С. 41-45.

10. Воробйова О.С., Федоренко Ю.П., Купар М.С., Мартиросян Л.І. Особливості передачі англійських фразових дієслів українською мовою. *Збірник наукових праць I Міжнародної науково-практичної конференції «Technology, engineering and science – 2018»*, 24 – 25 жовтня 2018 року. Полтава: ПолтНТУ, 2018. С. 206-208.
11. Воротнікова І. Г. Функціонально-семантичне поле починальності в німецькій мові у зіставленні з англійською мовою : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.17 «порівняльно-історичне і типологічне мовознавство». Донецьк, 2000. 19 с.
12. Дідо Н.Д. До питання вивчення фразових дієслів в англійській мові. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2016. Вип. 14. С. 34-39.
13. Залужна О.О. Лексико-стилістичні та структурно-синтаксичні особливості привативних дієслів в англійській та українській мовах : монографія (Типологічні, зіставні, діахронічні дослідження). Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2019. 316 с.
14. Запотічна Р.А. Особливості перекладу англійських фразових дієслів українською мовою в економічних наукових текстах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2021. № 50. Т. 2. С. 82-85.
15. Зозуля І.Є. Критерії розмежування фразових і основних дієслів у сучасній англійській мові. *Вісник Донецького національного університету*. Сер. Б: Гуманітарні науки. 2015. № 1–2. С. 116–120.
16. Іваницька Н.Б. Дієслівні системи української та англійської мов: парадигматика і синтагматика: монографія. Вінниця: СПД Главацька, 2011. 636 с.
17. Іваницька Н.Б. Корелятивні особливості деяких українських та англійських номінацій у проекції на процесуальний денотат. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка* / гол. ред. П. Ю. Саух. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2011. Вип. 56. С. 91–95.

18. Іваницька Н.Б. Англійські аналітичні дієслівні лексеми: перекладознавчий аспект. *Наукові записки*. Випуск 154. Серія: Філологічні науки. Кропивницький: 2017. С. 268-272.
19. Кіржаєва О.С. Фразові дієслова як феномен англійської мови. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/17706?locale=uk>
20. Кравченко Т. Структурні особливості перекладу інфінитивних конструкцій англійської мови на українську. *Освіта і наука*. 2018. Вип. 24 (1). С.131–135.
21. Кушлик О.П. Дериваційна спроможність відприкметникових інхоативних дієслів на позначення кольору. *Вісник Прикарпатського національного університету*. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету, 2012. Вип. XXXVI–XXXVII. Філологія. С. 71–78.
22. Кушлик О.П. Словотвірна спроможність відприкметникових інхоативних дієслів на позначення світлових та кольорових відтінків в українській мові. *Українознавчий альманах*. Київ, Мелітополь, 2012. Вип. 9. С. 144–148.
23. Кушлик О.П. Відприкметникові інхоативні дієслова на позначення фізичного стану суб'єкта як джерело творення нових слів. *Лінгвістика* : зб. наук. праць Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Луганськ, 2012. Вип. 3 (27). С. 246–254.
24. Кушлик О.П. Специфіка структури та семантики словотвірних парадигм відприкметникових інхоативних дієслів. *Українська мова*. Науково-теоретичний журнал. 2012. № 4(93). С. 56–67.
25. Леміш Н. Каузативне дієслово як універсальний засіб граматикизації каузації в різноструктурних мовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук. Київ, 2013. 15 с.
26. Литвак С.Я. Нові явища в іменниковій та дієслівній системах англійської мови. *Вісник Дніпропетров. ун-ту*. Мовознавство. Вип. 9. 2003. С. 153–159.

27. Лукашук М. Англійські комунікативні дієслова: проблема класифікації. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки*. 2016. № 22, С. 100-107.
28. Лукашук М. Дистрибуція дієслова “say” у науковому тексті. *Науковий вісник ЧНУ, Германська філологія: Збірник наук. праць*. Вип. 136. Чернівці: ЧНУ, 2002. С. 71-79.
29. Лукашук М. Когезивна функція дієслів мовлення в різних типах дискурсу. *Науковий вісник ЧНУ, Германська філологія: Збірник наук. праць*. Вип. 168. Чернівці: ЧНУ, 2003. С. 129-139.
30. Лукашук М. Методика корпусного дослідження англійських комунікативних дієслів. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*. 2015. Вип. 10. № 2. С. 73-83.
31. Лукашук М. Семантика дієслів мовлення. *Наукові праці Кам'янець-Подільського університету ім. І.Огієнка: Філологічні науки*. Вип. 26. Кам'янець-Подільський: ПП “Медобори-2006”, 2011. С. 192-195.
32. Лукашук М. Синонімія дієслів мовлення у сучасній англійській мові. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*. Чернівці: Чернівецький національний унт імені Юрія Федьковича, 2017. Вип. 5 (14). С. 35-50.
33. Мацепура Л. Л., Андрюхіна О. І. Особливості використання фразових дієслів в англійській мові. *Актуальні питання філології та методики викладання мов*. 2020. Випуск 3 (15) ч. 1. С. 112–118
34. Михайленко В. В. Семантика інгресивності в українській мові. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2010. № 170. С. 119–123.
35. Навроцька Н. А. Методологічні основи дослідження семантики дієслів, які виражають психоемоційний стан особи, в англійській, німецькій, іспанській та українській мовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук. Донецьк, 2013. 18 с.
36. Ніколаєва Т. М. Види фразових дієслів. *Закарпатські філологічні студії*. 2018. № 3. С. 149–154.

37. Ніколенко А.Г. Актуалізація семантичного аспекту фазових дієслів у процесі навчання англійської мови. *Іноземні мови*. 2010. № 4. С. 31-33.
38. Ніколенко А.Г. Лексико-семантичні та функціональні особливості взаємодії компонентів фразових дієслів сучасної англійської мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 1999. 21 с.
39. Орловська О.В. Типологічна класифікація фразових дієслів у сучасній англійській мові. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2017. Вип. 12. С. 180-183.
40. Орловська О.В. Аналіз функціонально-семантичних особливостей постпозитивів фразових дієслів у художньому англійськомовному тексті. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2020. Вип. 10(78). С. 85–89
41. Палій О.С. Дієслова з постпозитивними компонентами on і off в сучасній англійській мові : дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.04. Донецьк, 2008. 212 с.
42. Пахомова О. Лексико-семантичні особливості фразових дієслів у англійському молодіжному дискурсі. *Наукові записки*. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. Вип. 129. С. 87 – 89.
43. Перішко І.В., Велика А. М., Птуха В. А. Модальності в англійській мові: теорія та семантика. *Вісник науки та освіти*. 2023. Вип. 8 (14). С. 258-267.
44. Помазан О.С. Засоби вираження модальності в сучасній англійській мові. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ ім. В. Стуса*. 2016. Т. 2. № 8. С. 138–142.
45. Савельєва Н.О. Лінгвістична модальність: формальний, логіко-семантичний, функціонально-семантичний підходи. *Наукові записки*. Серія : Філологічні науки. 2014. Т. 2. С. 210–214.

46. Сітко А.В. Використання результатів контрастивних досліджень у перекладознавстві. *Наукові записки*. Серія : Філологічні науки (мовознавство). Вип. 116. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. С. 199–203.
47. Стасюк Р. Фразові дієслова англійської мови. Київ: Арій, 2017. 96 с
48. Сушкевич О.В. Деякі аспекти лінгвістичного застосування логіко-поняттєвого підходу до трактування модальності. *Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. Михайла Коцюбинського*. Серія : Філологія (мовознавство) : зб. наук. праць / [Гол. ред. Н. Л. Іваницька]. Вінниця : Планер, 2015. Вип. 21. С. 103–107
49. Шокарьова Н.С. Лінгвістичні аспекти вивчення фразових дієслів. *Engineering and Educational Technologies*. Вип. 7 (2). 2019. С. 50– 58.
50. Biber D., Johansson S., Leech G., Conrad S., Finegan E. *Grammar of Spoken and Written English* / D. Biber et al. London: Longman, 2011. 315 p.
51. Bolinger D. *The Phrasal Verb in English*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2010. 210 p.
52. Courtney R. *Longman Dictionary of Phrasal Verbs: The learner's guide to two-word verbs*. Longman Group Limited. 2011. 734 p.
53. Hockett Ch. F. *A Course in Modern Linguistics*. New York, 2010. 400 p.
54. Hornby A.S. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. Oxford, 2011.
55. Milton J., Evans V. *A Good Turn of Phrase*. Express Publishing. 2000. 156 p.
56. Povey J. *Phrasal Verbs and How to Use Them*. Cambridge, LONGMAN, 2011. 176 p.
57. *Roget's Thesaurus of English Words and Phrases*. Cambridge, LONGMAN, 2013. 1409 p.
58. Sheverun N. V., Dzhurylo A. P. Phrasal verbs in the system of lexical units of modern English and their classificaton. *Наукові записки Національного*

університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). С. 148–152.

59. The Verb in Contemporary English / В. Aarts, Ch. F. Meyer (eds.). Cambridge, 2010. 400 p.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

60. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/europe>

